UCHWAŁA NR XLV/420/2017
RADY MIEJSKIEJ W MIASTKU

z dnia 24 listopada 2017 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy Miastko na lata 2017 – 2020

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2017r., poz. 1875) oraz art. 87 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1446 ze zm.) Rada Miejska w Miastku uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Miastko na lata 2017 – 2020, po uzyskaniu pozytywnej opinii Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków Delegatura w Słupsku, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miastka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Miastku

Jan Basara

Załącznik do
Uchwały Nr XLV/420/2017
Rady Miejskiej w Miastku
z dnia 24 listopada 2017

GMINA MIASTKO



GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY MIASTKO NA LATA 2017 - 2020

czerwiec 2017 r.

ZESPÓŁ AUTORSKI	
	Przedsiębiorstwo Projektowo – Realizacyjne „DOM" Sp. z o.o. ul. Kościuszki 34g, 83-200 Starogard Gdański tel: (58) 562 20 57 tel/fax: (58) 561 14 78 *www.pprdom.pl* *e-mail: pprdom@pprdom.pl*
mgr inż. arch. Maria Kiełb-Stańczuk	Maria Kiełb-Stańczuk mgr inż. arch.
mgr Aleksandra Nowicka	
mgr Regina Pernak	

Spis treści

1 Wstęp 5
1.1 Podstawa prawna i cele opracowania Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami 5
2 Uwarunkowania prawne ochrony i opieki nad zabytkami 7
2.1 Obowiązek konstytucyjny ochrony zabytków 7
2.2 Zasady ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego w świetle ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami 7
2.3 Ochrona i opieka nad zabytkami jako zadanie własne gminy 8
2.4 Pozostałe akty prawne uwzględniające kwestię ochrony zabytków i opieki nad zabytkami 9
3 Uwarunkowania zewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego 11
3.1 Strategiczne cele polityki państwa w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami 11
3.1.1 Narodowa Strategia Rozwoju Kultury (NSRK) na lata 2004 – 2013 z uzupełnieniem na lata 2004 – 2020 11
3.1.2 Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2014 - 2017 12
3.2 Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z dokumentami wykonanymi na poziomie województwa 13
3.2.1 Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020 (SRWP 2020) 13
3.2.2 Regionalny Program Strategiczny w zakresie atrakcyjności kulturalnej i turystycznej – „Pomorska Podróż" 14
3.2.3 Program opieki nad zabytkami województwa pomorskiego na lata 2016 – 2019 15
3.2.4 Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 16
4 Uwarunkowania wewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego 18
4.1 Strategia rozwoju miasta i gminy Miastko na lata 2015 - 2025 18
4.2 Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Miastko - projekt 19
4.3 Ochrona dziedzictwa kulturowego w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego 20
5 Zasoby dziedzictwa i krajobrazu kulturowego gminy 21
5.1 Zarys historii Gminy Miastko 21
5.2 Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków województwa pomorskiego 22
5.2.1 Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków woj. pomorskiego 22
5.2.2 Zabytki ruchome wpisane do rejestru zabytków woj. pomorskiego bądź WEZ. 24
5.2.3 Zabytki archeologiczne wpisane do rejestru zabytków woj. pomorskiego 25
5.3 Obiekty i obszary wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków (GEZ) 26
5.3.1 Zabytki nieruchome ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków 27
5.3.2 Zabytkowe cmentarze 39

5.3.3 Zieleń parkowa 41
5.3.4 Zabytki archeologiczne 43
5.4 Pozostałe zasoby dziedzictwa kulturowego gminy 45
5.4.1 Obiekty i obszary o dużym znaczeniu dla gminy 45
5.4.2 Zabytki w zbiorach muzealnych 45
5.4.3 Dziedzictwo niematerialne 46
6 Ocena stanu zasobów dziedzictwa kulturowego gminy – analiza szans i zagrożeń 47
7 Założenia programowe 49
7.1 Priorytety 49
7.2 Kierunki działań i zadania 49
8 Instrumentarium realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami 53
9 Zasady oceny realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami 53
10 Źródła finansowania Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami 55
11 Realizacja i finansowanie przez gminę zadań z zakresu ochrony zabytków 56
12 Podsumowanie i rekomendacje 57
Spis tabel 59

1 Wstęp

Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Miastko na lata 2017 – 2020 stanowi pierwszy dotychczas tego typu Program, którego celem jest ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego gminy w jej granicach administracyjnych. Podmiotem formułującym Program jest samorząd Gminy Miastko, a jego realizacja odbywać się będzie poprzez szereg działań, służących do osiągnięcia sformułowanych w Programie priorytetów.

Zachowane dziedzictwo kulturowe obszaru gminy wyróżnia ją i stanowi o jej atrakcyjności, tożsamości oraz jest istotnym czynnikiem w rozwoju społeczno-gospodarczym, w tym promocji turystycznej. Celem opracowania Gminnego Programu jest określenie zasadniczych kierunków działań oraz konkretnych zadań służących ochronie i opiece nad zabytkami Gminy Miastko. Poprzez realizację wyszczególnionych działań należy dążyć do poprawy stanu dziedzictwa kulturowego gminy, w tym w szczególności w zakresie zahamowania procesu degradacji obiektów zabytkowych oraz zachowania krajobrazu kulturowego regionu. Głównym odbiorcą Programu jest lokalna społeczność, która w sposób bezpośredni powinna odczuć efekty prowadzonych działań.

Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Miastko na lata 2017 – 2020 jest elementem polityki samorządowej, która przejawiać się powinna w dążeniu do zachowania charakterystycznych elementów zabytkowych i krajobrazu kulturowego gminy, a także rewaloryzacji obiektów i obszarów cennych kulturowo (w tym obszarów historycznej zieleni), a także propagowaniem tradycyjnych form architektury regionalnej. Wykorzystanie zasobów kulturowych powinno stać się jednym z elementów promocji i rozwoju Gminy Miastko.

1.1 Podstawa prawna i cele opracowania Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami

Podstawę prawną opracowania Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy Miastko na lata 2017 – 2020 stanowią przepisy ***Ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*** (t. j. Dz. U. 2014, poz. 1446 ze zm.), która w art. 87 ust.1 nakłada na Burmistrza obowiązek sporządzenia na okres 4 lat gminnego programu opieki nad zabytkami. Dokument ten przyjmowany jest przez Radę Miejską po uprzednim uzyskaniu pozytywnej opinii Wojewódzkiego konserwatora Zabytków (art. 87 ust. 3), a następnie publikowany w wojewódzkim dzienniku urzędowym.

Zgodnie z art. 87 ust. 4 ww. ustawy co 2 lata Burmistrz sporządza sprawozdanie z realizacji gminnego programu, które przedkłada Radzie Miejskiej.

Cele jakim w szczególności ma służyć program określa art. 87. ust. 2, są to:

1) włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;

2) uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;

3) zahamowanie procesu degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;

4) wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;

5) podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych, wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;

6) określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;

7) podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

Podstawę do sporządzenia Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy Miastko na lata 2026 -2020 stanowi ponadto sporządzona w okresie od września 2016 r. do czerwca 2017r. Gminna Ewidencja Zabytków dla Gminy Miastko przyjęta Zarządzeniem nr 523/VII/2017 Burmistrza Miastka z dnia 25 października 2017r.

Program opracowany jest na podstawie umowy Nr 173/2016 zawartej w dniu 06.06.2016 r. pomiędzy Gminą Miastko a Przedsiębiorstwem Projektowo – Realizacyjnym „DOM" Sp. z o.o. w Starogardzie Gdańskim.

Id: FD6EE9C9-039C-4C58-91F1-372602CC1E9A. Podpisany

2 Uwarunkowania prawne ochrony i opieki nad zabytkami

2.1 Obowiązek konstytucyjny ochrony zabytków

Konstytucja Rzeczpospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. stanowi, iż ochrona dziedzictwa narodowego należy do podstawowych zadań państwa. W ustawie zasadniczej zapisano:

„Rzeczpospolita Polska (...) strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju (art. 5); (...) stwarza warunki upowszechniania i równego dostępu do dóbr kultury, będącej źródłem tożsamości narodu polskiego, jego trwania i rozwoju (art.6. ust. 1).

Konstytucja RP w art. 86 nakłada obowiązek dbania o dobra kultury na każdego obywatela: *„Każdy jest obowiązany do dbałości o stan środowiska i ponosi odpowiedzialność za spowodowane przez siebie jego pogorszenie. Zasady tej odpowiedzialności określa ustawa".*

2.2 Zasady ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego w świetle ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady ochrony zabytków i opieki nad zabytkami w Polsce jest *Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1446, z późn. zm.). Zapisy ustawy określają zakres i formy ochrony i opieki nad zabytkami oraz precyzują kompetencje organów administracji publicznej (w tym samorządu), a także obowiązki właścicieli i posiadaczy zabytków. Ustala ona ponadto zasady finansowania opieki nad zabytkami, formy ich ewidencjonowania oraz wprowadza szereg definicji, w tym pojęcie zabytku:

***zabytek** - nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową.*

Zgodnie z art.6 ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania zabytki nieruchome, ruchome i archeologiczne. Ochronie podlegać mogą ponadto nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej (art. 6 ust.2). W ustawie (art. 6. ust.1) wymieniono zabytki, które w szczególności podlegają ochronie:

- **zabytki nieruchome** – krajobrazy kulturowe, układy urbanistyczne, ruralistyczne i zespoły budowlane, dzieła architektury i budownictwa, dzieła budownictwa obronnego, obiekty techniki, w szczególności kopalnie, huty, elektrownie i inne zakłady przemysłowe, cmentarze, parki, ogrody i inne formy zaprojektowanej zieleni, miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne, bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji.

- **zabytki ruchome** – m.in., dzieła sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej, numizmaty, pamiątki historyczne, wytwory techniki, zbiory i kolekcje, instrumenty muzyczne, wytwory sztuki ludowej, rękodzieła, przedmioty upamiętniające wydarzenia historyczne.
- **zabytki archeologiczne** – pozostałości terenowe pradziejowego i historycznego osadnictwa, cmentarzyska, kurhany, relikty działalności gospodarczej, religijnej, artystycznej.

Działania podejmowane przez organy administracji publicznej, w tym samorządy w celu ochrony zabytków polegają w szczególności na (art. 4):

- zapewnieniu warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie;
- zapobieganiu zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków;
- udaremnianiu niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków;
- przeciwdziałaniu kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę;
- kontroli stanu zachowania i przeznaczenia zabytków;
- uwzględnianiu zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

Opieka nad zabytkiem sprawowana przez właścicieli lub posiadaczy zabytków polega na (art.5):

- naukowym badaniu i dokumentowaniu zabytku;
- prowadzeniu prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku;
- zabezpieczeniu i utrzymaniu zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie;
- korzystaniu z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości;
- popularyzowaniu i upowszechnianiu wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.

2.3 Ochrona i opieka nad zabytkami jako zadanie własne gminy

Obowiązek ochrony dób kulturowych przez jednostki samorządu wynika zarówno z przepisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. **o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami** (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1446, z późn. zm.), jak i z ustawy z dnia 8 marca 1990r. **o samorządzie gminnym** (t.j. Dz. U.2016, poz. 446 z późn. zm.), z której wynika, iż do **zadań własnych gminy** należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, w tym ochrona i opieka nad zabytkami (art.7 ust.1 pkt 9).

Do głównych obowiązków i kompetencji gminy określonych w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami w zakresie ich ochrony i opieki nad nimi należą:

- prowadzenie gminnej ewidencji zabytków (art. 22 ust.4);

Id: FD6EEDC9-039C-4C58-91F1-372602CC1E9A. Podpisany

- sporządzenie na okres czteroletni gminnego programu opieki nad zabytkami (art. 87 ust.1);
- uwzględnienie ochrony i opieki nad zabytkami przy sporządzaniu i aktualizacji dokumentów strategicznych i planistycznych - strategii rozwoju gminy, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (art.18, 19);
- uwzględnienie problematyki ochrony i opieki nad zabytkami przy wydawaniu decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego (art.18, 19);

W ustawie sprecyzowano także obowiązki i zadania samorządu dla zabytków objętych ochroną będących własnością gminy lub w jej posiadaniu. Ustawa przewiduje ponadto możliwość udzielenia dotacji samorządowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane do wysokości 100% nakładów koniecznych na ich wykonanie. Zasady przyznawania dotacji określane są w przyjętej przez samorząd uchwale. Gmina Miastko podjęła 14 marca 2008r. uchwałę nr 11/V/2008 w sprawie zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, w której określono wysokość dotacji do 30% nakładów koniecznych, bądź w wyjątkowych przypadkach do 50%.

Zgodnie z art. 96 ust 2 wojewoda na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków może powierzyć, w drodze porozumienia, prowadzenie niektórych spraw z zakresu swojej właściwości, w tym wydawanie decyzji administracyjnych gminom.

2.4 Pozostałe akty prawne uwzględniające kwestię ochrony zabytków i opieki nad zabytkami

Problematyka ochrony zabytków i opieki nad zabytkami została również ujęta w innych obowiązujących ustawach, w tym:

- ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
- ustawie z dnia 9 października 2015r. o rewitalizacji;
- ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane;
- ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska;
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami;
- ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej;
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie

Ochrona krajobrazu kulturowego została ponadto wzmocniona wejściem w życie ustawy z dnia 24 kwietnia 2015r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz. U. 2015 poz. 774).

Zasady ochrony zabytków znajdujących się w muzeach i bibliotekach określa:

- ustawa z dnia 21 listopada 1996r. o muzeach;
- ustawa z dnia 27 czerwca 1997r. o bibliotekach,

Ochronę materiałów archiwalnych regulują przepisy ustawy z dnia 14 lipca 1983r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach.

3 Uwarunkowania zewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego

3.1 Strategiczne cele polityki państwa w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami

Przy opracowaniu Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy Miastko wzięto pod uwagę uwarunkowania zewnętrzne w zakresie ochrony zasobów dziedzictwa i krajobrazu kulturowego wyrażone w strategiach i politykach państwa na szczeblu krajowym. Zapisy Programu powinny być zgodne z celami, priorytetami i kierunkami wskazanymi w dokumentach ponadlokalnych.

3.1.1 Narodowa Strategia Rozwoju Kultury (NSRK) na lata 2004 – 2013 z uzupełnieniem na lata 2004 – 2020

Kierunki działań w sferze polityki kulturalnej państwa wyznacza dokument *Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004 – 2013* przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 21 września 2004r. oraz *Uzupełnienie NSRK na lata 2004 – 2020* (dokument przyjęty w 2005r.). Celem strategicznym jest zrównoważenie rozwoju kultury w regionach, natomiast w odniesieniu do Gminnego Programu istotne jest powiązanie z celem cząstkowym/uzupełniającym: ***Zachowanie dziedzictwa kulturowego i aktywna ochrona zabytków.***

Dokumentem wdrożeniowym Narodowej Strategii *jest Narodowy Program Kultury „Ochrona zabytków i dziedzictwa kulturowego"* na lata 2004 – 2020 - czas wdrażania programu został rozszerzony w *Uzupełnieniu Narodowej...*(2005). Celem programu jest poprawa stanu i dostępności zabytków poprzez:

a) tworzenie warunków instytucjonalnych, prawnych i organizacyjnych w sferze dokumentacji i ochrony zabytków,

b) kompleksową rewaloryzację zabytków i ich adaptację na cele społeczne,

c) zwiększenie roli zabytków w rozwoju turystyki i przedsiębiorczości,

d) tworzenie zintegrowanych narodowych produktów turystycznych,

e) promocję polskiego dziedzictwa kulturowego w Polsce i za granicą,

f) wzmocnienie zasobów ludzkich w sferze ochrony zabytków,

g) podnoszenie świadomości społecznej dotyczącej dziedzictwa kulturowego,

h) zabezpieczenie zabytków i archiwaliów przed nielegalnym wywozem za granicę.

Programy Operacyjne, ogłaszane co roku decyzją Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, stanowią podstawę do ubiegania się o środki na zadania z zakresu kultury. Wśród obecnie obowiązujących (*Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego na rok 2017*), bezpośrednio problematyki ochrony i opieki nad zabytkami dotyczą programy:

– Program z zakresu dziedzictwa kulturowego:

- ***priorytet - Ochrona zabytków*** – celem programu jest zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego, realizowane poprzez konserwację i rewaloryzację zabytków nieruchomych i ruchomych oraz ich udostępnianie na cele publiczne;
- ***priorytet – Wspieranie działań muzealnych*** – celem programu jest wspieranie działalności w zakresie opieki konserwatorskiej nad muzealiami, archiwaliami i księgozbiorami, a także - prezentacji zbiorów w postaci atrakcyjnych poznawczo projektów wystawienniczych i wydawniczych;
- ***priorytet – Kultura ludowa i tradycyjna*** – celem programu jest wspieranie zjawisk związanych ze spuścizną kultur tradycyjnych, transformacjami (przekształceniami i przemianami) poszczególnych elementów oraz współczesnymi kontekstami ich występowania.

– Program ***Promesa Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego*** - Celem programu jest zwiększenie efektywności wykorzystania funduszy europejskich na rzecz rozwoju kultury poprzez zapewnienie środków na pokrycie tzw. wkładu własnego dla zadań, które ubiegają się o dofinansowanie w ramach programów europejskich.

3.1.2 Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2014 - 2017

Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2014 – 2017 został przyjęty przez Radę Ministrów 24 czerwca 2014r. Jednym ze strategicznych założeń programu jest *wzmocnienie synergii działania organów ochrony zabytków, w tym tworzenie podstaw współdziałania z organami samorządu terytorialnego.*

Jedynym z zagadnień priorytetowych, których problematyka została ujęta w celach szczegółowych programu jest: ***zwiększenie zaangażowania samorządów, ze szczególnym uwzględnieniem gmin, w ochronę i opiekę nad zabytkami oraz wzmocnienie zaangażowania społecznego na rzecz ochrony zabytków, w tym propagowanie parków kulturowych (ich stanowienie jest władczą kompetencją rad gmin) jako skutecznej formy ochrony zabytków.***

Celem głównym *Krajowego programu…*jest:

Wzmocnienie roli dziedzictwa kulturowego i ochrony zabytków w rozwoju potencjału kulturowego i kreatywnego Polaków.

Dla realizacji celu głównego sformułowano cele szczegółowe:

1. Wspieranie rozwiązań systemowych na rzecz ochrony zabytków w Polsce
2. Wzmocnienie synergii działania organów ochrony zabytków
3. Tworzenie warunków do aktywnego uczestnictwa w kulturze, edukacji na rzecz dziedzictwa kulturowego oraz jego promocji i reinterpretacji

Wyznaczone kierunki działań istotne z punktu widzenia realizacji założeń i celów Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy Miastko na lata 2017-2020:

- Wzmocnienie instrumentów ochrony krajobrazu kulturowego;

Id: FD6EEDC9-039C-4C58-91F1-372602CC1E9A. Podpisany

- Wypracowanie standardów, pozwalających na lepszy przepływ informacji pomiędzy organami ochrony zabytków a społecznościami żyjącymi w otoczeniu zabytków objętych ochroną;
- Merytoryczne wsparcie samorządu terytorialnego w ochronie zabytków;
- Wspieranie budowania świadomości społecznej funkcji dziedzictwa kulturowego jako podstawy kształtowania się tożsamości narodowej i społeczności lokalnych;
- Promocja zasobu dziedzictwa za pośrednictwem Internetu;
- Zwiększanie dostępu do zasobu dziedzictwa i ułatwienie jego odbioru społecznego.

3.2 Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z dokumentami wykonanymi na poziomie województwa

3.2.1 Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020 (SRWP 2020)

Problematyka ochrony dziedzictwa i krajobrazu kulturowego oraz opieki nad zabytkami na szczeblu regionalnym zawarta została w dokumencie *Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020* przyjętej w dniu 24 września 2020 roku Uchwałą nr 458/XXII/12 Sejmiku Województwa Pomorskiego.

W Strategii określono wyzwania strategiczna dla województwa pomorskiego, w tym:

Kapitał społeczny i tożsamość regionalna - *Stymulowanie aktywności społecznej i budowa regionalnej wspólnoty obywatelskiej czerpiącej m.in. z wielokulturowego dziedzictwa, tradycji morskich i solidarnościowych, a także wzrost kompetencji mieszkańców, które warunkują zdolność do funkcjonowania w dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości*

W dokumencie Strategii wyznaczono 3 cele strategiczne o charakterze ogólnym oraz 10 celów operacyjnych, które doprecyzowane są poprzez określone kierunki działań.

Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Miastko powiązany jest z następującymi celami strategicznymi i operacyjnymi zawartymi w dokumencie SRWP 2020:

Cel strategiczny 1 – NOWOCZESNA GOSPODARKA

Cel operacyjny 1.3 – Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna

Kierunki działania – Rozwój sieciowych i kompleksowych produktów turystycznych; Stworzenie rozpoznawalnej, wysokiej jakości ofert kulturalnej

Spodziewane efekty realizacji zaplanowanych działań:

- całoroczna, kompleksowa i atrakcyjna oferta turystyczna i kulturalna regionu obejmująca także efektywne wykorzystanie obiektów sportowych o randze krajowej,
- unikatowe walory naturalne, kulturalne i dziedzictwa kulturowego, w tym kulinarne, wykorzystywane w sposób racjonalny, efektywny i zrównoważony,
- wzmocniony wizerunek regionu oraz większa rozpoznawalność i spójność kluczowych regionalnych marek turystycznych i kulturalnych,
- silna współpraca pomiędzy podmiotami branży turystycznej i kulturalnej

Id: FD6EEDC9-039C-4C58-91F1-372602CC1E9A. Podpisany

3.2.2 Regionalny Program Strategiczny w zakresie atrakcyjności kulturalnej i turystycznej – „Pomorska Podróż"

„Regionalny Program Strategiczny w zakresie atrakcyjności kulturalnej i turystycznej *Pomorska Podróż"* jest narzędziem realizacji SRWP 2020 i służy konkretyzacji i realizacji działań związanych z wizerunkiem i budowaniem marki turystycznej woj. pomorskiego oraz tworzeniem sieciowych, ponadregionalnych produktów turystycznych – celu operacyjnego 1.3 Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna.

W ramach zawartych w programie celów szczegółowych określono priorytety i kierunki działań, spośród których istotne dla realizacji celów i założeń Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy Miastko są następujące działania:

1.1.1 POPRAWA STANU OBIEKTÓW I OBSZARÓW ZABYTKOWYCH – zakres interwencji (typy przedsięwzięć):

- Ratowanie i otoczenie ochroną charakterystycznej zabudowy, w tym założeń parkowych oraz cennych układów ruralistycznych i urbanistycznych;
- Przywrócenie wartości obiektom i zespołom zabytkowym, m.in. poprzez nadanie im nowych funkcji służących celom turystycznym i kulturalnym, przy możliwym jednoczesnym zachowaniu funkcji dotychczasowych.

1.2.1 TURYSTYCZNE UDOSTĘPNIENIE OBSZARÓW CENNYCH KRAJOBRAZOWO I PRZYRODNICZO - zakres interwencji (typy przedsięwzięć):

- Tworzenie kompleksowych i efektywnie zarządzanych produktów turystycznych na obszarach cennych krajobrazowo i przyrodniczo.

2.1.1 KREOWANIE POWSZECHNIE DOSTĘPNEJ PRZESTRZENI - zakres interwencji (typy przedsięwzięć):

- Atrakcyjne i funkcjonalne zagospodarowanie ogólnodostępnych przestrzeni miast i terenów pozamiejskich, zachęcających do spędzenia czasu wolnego i identyfikujących kulturowo daną przestrzeń

2.1.1 BUDOWA WYSOKIEJ JAKOŚCI OFERTY KULTURALNEJ I TURYSTYCZNEJ REGIONU - zakres interwencji (typy przedsięwzięć):

- Kreowanie i wdrażanie produktów kulturalnych i turystycznych;
- Tworzenie i wdrażanie pakietów, łączących różne elementy oferty kulturalnej, turystycznej, a także rekreacyjno-sportowej;
- Podnoszenie kompetencji kadr turystyki i kultury w zakresie kreowania i wdrażania oferty.

2.3.1 KREOWANIE MARKI WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO - zakres interwencji (typy przedsięwzięć):

- Rozwój wzornictwa, adaptującego tradycyjne wzorce regionalne do współczesnych potrzeb użytkowych;
- Dokumentowanie i popularyzacja kulturowego dziedzictwa regionu (materialnego i niematerialnego);

Id: FD6EEDC9-039C-4C58-91F1-372602CC1E9A. Podpisany

- Inwentaryzacja i udostępnienie zasobów kultury z wykorzystaniem nowoczesnych technologii, w tym digitalizacja i tworzenie treści cyfrowych;

3.2.3 Program opieki nad zabytkami województwa pomorskiego na lata 2016 – 2019

Program Opieki nad Zabytkami Województwa Pomorskiego na lata 2016-2019 jest podstawowym dokumentem określającym politykę samorządu województwa w sferze sprawowania opieki nad dziedzictwem kulturowym oraz jego racjonalnym wykorzystaniem.

Celem strategicznym Programu jest:

Wzmocnienie poziomu ochrony i opieki nad dziedzictwem kulturowym województwa pomorskiego, służące zachowaniu zabytków, budowaniu tożsamości regionalnej oraz promocji turystycznej regionu.

Cel ten będzie realizowany w ramach 4 priorytetów:

Priorytet 1: **ZACHOWANIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO MIAST I WSI**

Priorytet 2: **ZACHOWANIE KULTUROWEGO DZIEDZICTWA MORSKIEGO I RZECZNEGO**

Priorytet 3: **BADANIE, DOKUMENTACJA I PROMOCJA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO**

Priorytet 4: **OPIEKA NAD ZABYTKAMI STANOWIĄCYMI MIENIE I WŁASNOŚĆ SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO**

W ramach **priorytetu 1** ustanowiono następujące kierunki działań:

- Zachowanie dziedzictwa kulturowego miast i wsi regionu służące budowaniu tożsamości mieszkańców;
- Zachowanie dziedzictwa kulturowego miast i wsi regionu służące budowaniu atrakcyjnej oferty kulturalnej i turystycznej;
- Ochrona i ekspozycja charakterystycznych elementów krajobrazu kulturowego, w tym zachowanie wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej;

Dla realizacji przyjętych kierunków określono działania wspierające, są to m.in.:

- Konserwacja, renowacja i inne działania służące poprawie stanu zachowania:
  - obiektów sakralnych (kościoły, klasztory, kaplice, domy modlitwy, kapliczki przydrożne, cmentarze, kalwarie itp.),
  - parków, ogrodów, zieleni komponowanej, kompozycji małej architektury
- Rewitalizacja zabytkowych zespołów ruralistycznych i urbanistycznych
- Konserwacja, renowacja i inne działania służące poprawie stanu zachowania zabytków nieruchomych, w tym: obiektów przemysłu i techniki, obiektów gospodarczych, obiektów mieszkalnych miast i wsi, obiektów użyteczności publicznej;
- Adaptacja na cele kulturalne, edukacyjne, turystyczne obszarów i obiektów poprzemysłowych i powojskowych, pokolejowych;

Id: FD6EEDC9-039C-4C58-91F1-372602CC1E9A. Podpisany

- Ochrona i konserwacja: zabytków archeologicznych, zbiorów muzealnych i archiwaliów, zabytków ruchomych;
- Wprowadzenie zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zapewniających ochronę wartościowych elementów krajobrazu kulturowego oraz dobrą kontynuację krajobrazową struktur osadniczych;
- Eliminacja obiektów dysharmonijnych i zakłócających ekspozycję krajobrazową cennych zespołów zabytkowych;
- Oznakowanie obiektów zabytkowych i tworzenie szlaków kulturowych.

W ramach **priorytetu 3** ustanowiono następujące kierunki działań:

- Poszerzanie wiedzy dotyczącej dziedzictwa kulturowego regionu;
- Edukacja i popularyzacja wiedzy o regionalnym dziedzictwie kulturowym;
- Szeroki dostęp do informacji o dorobku kultury regionalnej

Dla realizacji przyjętych kierunków określono działania wspierające, są to m.in.:

- Specjalistyczne opracowania badawczo-dokumentacyjne obiektów, zespołów oraz obszarów zabytkowych obejmujące: inwentaryzacje architektoniczno-konserwatorskie, ekspertyzy techniczne i konserwatorskie, badania konserwatorskie, architektoniczne i archeologiczne, programy prac konserwatorskich i restauratorskich;
- Współpraca z instytucjami kultury oraz jednostkami naukowymi w zakresie rozpoznania regionalnego dziedzictwa kulturowego oraz wymiany informacji o jego zasobach;
- Rozbudowa warstwy dziedzictwa kulturowego w ramach Systemu Informacji Przestrzennej;
- Wspieranie działań edukacyjnych i promocyjnych oraz popularyzujących wiedzę o dziedzictwie kulturowym województwa pomorskiego – w szczególności: publikacje książkowe i foldery, popularyzacja dobrych praktyk związanych z opieką i gospodarowaniem zabytkami.

Wskazane powyżej kierunki działań oraz propozycje działań wspierających należy uwzględnić przy formułowaniu zapisów Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy Miastko na lata 2017 – 2020.

3.2.4 Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego

Obowiązujący Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego został przyjęty uchwałą nr 1004/XXXIX/09 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 26 października 2009r.

W planie ustalono kierunki zagospodarowania przestrzennego w zakresie ochrony środowiska kulturowego, m.in.: ochronę i odnowę *charakterystycznych zasobów dziedzictwa kulturowego regionu, m.in.: układów urbanistycznych i ruralistycznych, zabytków wsi pomorskiej, dziedzictwa morskiego i rzecznego, dziedzictwa budownictwa ceglanego (przede wszystkim najstarsze kościoły i założenia klasztorne, zamki krzyżackie) i drewnianego*

Id: FD6EEDC9-039C-4C58-91F1-372602CC1E9A. Podpisany

(przede wszystkim dziedzictwo kulturowe Ziemi Słupskiej, Żuław, Powiśla, Kaszub i Kociewia), obiektów dziedzictwa obronnego i techniki (w tym systemów hydrotechnicznych), kultury materialnej portów morskich i rzecznych oraz wsi rybackich, materialnych reliktów dziedzictwa solidarnościowego, zespołów rezydencjalnych, zespołów zieleni urządzonej, wybitnych dóbr kultury współczesnej.

Aktualnie (grudzień 2016r.) trwa procedura sporządzania projektu nowego Planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030.

W projekcie PZPWP 2030 określono główne cele o charakterze ogólnym określające „stany docelowe przestrzeni" w perspektywie do 2030r., dla których wskazano cele operacyjne i kierunki działań. Istotne dla problematyki ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazu kulturowego są m.in:

Zasady kształtowania struktur sieci osadniczej zgodnie z wymogami ładu przestrzennego, w tym zasada kształtowania struktur przestrzennych zapewniających wysoką jakość przestrzeni zurbanizowanej, w tym:

- *stosowanie rozwiązań urbanistycznych i architektonicznych dostosowanych do istniejących uwarunkowań przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych, w tym poszanowania tożsamości kulturowej istniejących struktur poprzez zachowanie:*
  - *czytelności historycznych układów urbanistycznych i ruralistycznych,*
  - *układu rozplanowania, skali, formy, proporcji oraz rozwiązań materiałowych zabudowy, charakterystycznych dla określonej jednostki osadniczej (w tym jej rangi) i lokalnej tradycji budowlanej*
  - *specyficznych historycznych elementów zagospodarowania (w tym oryginalnych urządzeń i rozwiązań z zakresu techniki i infrastruktury, historycznych urządzonych terenów zielonych, parków i zbiorników wodnych).*

Ochrona obszarów o charakterystycznym krajobrazie kulturowym lub znaczeniu historycznym, w tym działania służące realizacji przyjętego kierunku, m.in:

- *Kompleksowa odnowa i rewaloryzacja definiujących tożsamość regionu zdegradowanych zabytkowych założeń przestrzennych obszarów historycznych, obiektów i zespołów zabytkowych (zwłaszcza zespołów parkowo-pałacowych i dworskich) zarówno wpisanych do rejestru zabytków, jak i pozostających poza nim, z uwzględnieniem wymogów konserwatorskich oraz lokalnego charakteru zabudowy;*
- *Zachowanie i odtwarzanie dawnych układów i funkcji terenów zielonych w ich pierwotnym kształcie;*
- *Wzmacnianie istniejących oraz nadawanie (w sposób nieumniejszający ich wartości kulturowej) obiektom zabytkowym nieużytkowanym nowych funkcji kulturalnych, turystycznych i edukacyjnych w celu efektywnego i racjonalnego gospodarowania zasobami dziedzictwa kulturowego, podnoszenia atrakcyjności poszczególnych obszarów oraz tworzenia miejsc pracy;*
- *Uwzględnianie w treści dokumentów planistycznych na poziomie lokalnym, miejsc o wysokich wartościach kulturowych proponowanych do objęcia ochroną.*

4 Uwarunkowania wewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego

Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami należy do zadań własnych gminy zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt. 9. ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. 2016 poz. 446 z późn. zm). Zadania te są realizowane również w połączeniu z innymi zadaniami, zwłaszcza w sprawach ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody (art. 7 ust. 1 pkt. 1). Zadania w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego wykonywane są też w ramach właściwości rady gminy jakimi jest uchwalanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (art. 18 ust. 2 pkt. 5).

Problematyka ochrony środowiska kulturowego uwzględniana jest w aktach stanowionego prawa miejscowego jakim są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego sporządzane zgodnie z Ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2016 poz. 778 z późn. zm). Dokumentem wyjściowym jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, które – nie będąc aktem prawnym nakreśla politykę przestrzenną gminy w zakresie zachowania i ochrony środowiska kulturowego. Bardziej szczegółowe ustalenia w zakresie ochrony środowiska kulturowego zawierają miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Problematyka ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego uwzględniana jest również często w dokumentach strategicznych gminy – strategii rozwoju.

4.1 Strategia rozwoju miasta i gminy Miastko na lata 2015 - 2025

Strategia rozwoju miasta i gminy Miastko na lata 2015 – 2025 została przyjęta uchwałą nr XVIII/149/2015 Rady Miejskiej w Miastku z dnia 30 grudnia 2015r. Misją miasta i gminy Miastko jest m.in. rozwój kultury, sportu i edukacji, określony jako jedno z wyzwań rozwojowych do 2025r. W dokumencie Strategii zakłada się *stworzenie spójnego wizerunku gminy w kontekście kultury, sportu i turystyki poprzez aktywne wspieranie działalności optymalnie wykorzystującej potencjał turystyczny gminy w zakresie działalności agroturystycznej, rekreacyjnej i sportowej.* Jako potencjał rozwojowy w tym zakresie uznano wielokulturowość gminy, co stanowi dorobek kulturowy obszaru i określa kulturę lokalnej społeczności.

W ramach realizacji celów szczegółowych wyznaczono kierunki działań, w tym powiązane z ochroną i wykorzystaniem zasobów dziedzictwa kulturowego:

- adaptacja dworca PKP na izbę muzealną – tkactwa i ziemi miasteckiej;
- odtworzenie starych elektrowni wodnych na rzece Studnica – restauracja obiektów i instalacji, odbudowa obiektów;
- adaptacja wiejskich parków przydworskich na tereny rekreacji dla poszczególnych wiosek.

Id: FD6EEDC9-039C-4C58-91F1-372602CC1E9A. Podpisany

4.2 Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Miastko - projekt

Aktualnie (grudzień 2016r.) trwa procedura całościowej aktualizacji dokumentu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Miastko – etap wyłożenia projektu do publicznego wglądu. Dotychczas obowiązujące Studium dla całego obszaru gminy uchwalono w 1998r. W związku z upływem czasu oraz istotnymi zmianami w prawodawstwie (m.in. nastąpiła zmiana ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a ponadto nie obowiązywała wówczas ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, którą uchwalono w 2003r.) dokument ten w wielu aspektach stracił aktualność oraz traktował część zagadnień bardzo ogólnie.

W związku z powyższym przy tworzeniu Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy Miastko na lata 2017 – 2020 wzięto pod uwagę zapisy projektu nowego Studium.

W projekcie Studium wyznaczono obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, w tym:

- wskazano obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków woj. pomorskiego, w tym zabytki archeologiczne, dla których wszelka działalność projektowa i wykonawcza wymaga uzyskania pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków w formie decyzji administracyjnej;
- wskazano zakres ochrony konserwatorskiej obiektów wpisanych do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków;
- ochroną objęto wartościowe układy przestrzenne, w tym wyznaczono strefy ochrony konserwatorskiej układu urbanistycznego Miastka oraz układów ruralistycznych miejscowości – w celu zachowania i utrzymania oraz uczytelnienia oryginalnych struktur przestrzennych, a także wyznaczono strefy ochrony konserwatorskiej zespołów pałacowo-parkowych i dworsko-parkowych z folwarkiem;
- określono zalecenia dotyczące kształtowania bezpośredniego otoczenia i ekspozycji układu urbanistycznego miasta oraz wartościowych układów ruralistycznych i zespołów zabudowy – do uściślenia i wyznaczenia na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- ochroną objęto tereny zabytkowej zieleni – wyznaczono strefy ochrony konserwatorskiej historycznych cmentarzy, parków, a także określono zakres ochrony w odniesieniu do historycznej zieleni komponowanej;
- wskazano historyczne elementy zagospodarowania postulowane do objęcia ochroną w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, np. kapliczki przydrożne, historyczne nawierzchnie.
- w celu ochrony zabytków (stanowisk) archeologicznych wskazano ogólne zasady ochrony oraz ustanowiono strefy ochrony archeologiczno-konserwatorskiej określające zasady i poziom ochrony.

Id: FD6EEDC9-039C-4C58-91F1-372602CC1E9A. Podpisany

Do czasu opracowania i wyłożenia do publicznego wglądu projektu Studium nie sporządzono Gminnej Ewidencji Zabytków dla Gminy Miastko, w związku z czym w dokumencie tym sformułowano jedynie ogólne postulaty odnośnie ujęcia poszczególnych obiektów i obszarów w GEZ.

4.3 Ochrona dziedzictwa kulturowego w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Jednym z narzędzi służących do ochrony zabytków są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Obecnie w Gminie Miastko obowiązuje 12 planów miejscowych na obszarze miasta oraz 10 na obszarze wiejskim gminy.

Większość obowiązujących mpzp na obszarze wiejskim gminy obejmuje niewielkie obszary i często dotyczy konkretnych inwestycji, które zostały w dużej mierze zrealizowane – np. stacje bazowe telefonii. W gminie obowiązuje jeden plan miejscowy obejmujący miejscowość – Bobięcino wraz z otoczeniem, w którym dla ochrony stanowisk archeologicznych ustalono strefę W.II. częściowej ochrony archeologiczno – konserwatorskiej. Ochrona obszaru zabytkowego zespołu dworsko – parkowego z folwarkiem ograniczona została do zapisów dotyczących *zachowania zasady właściwej dla historycznej zabudowy folwarcznej, z podporządkowaniem kompozycji przestrzennej zabytkowemu dworowi.*

Obowiązujące mpzp na obszarze miasta w pojedynczych przypadkach zawierają zapisy odnoszące się do ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego, w tym: zasady ochrony budynków figurujących w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków, czy zasady zagospodarowania i kształtowania zabudowy w strefie ochrony konserwatorskiej dawnego cmentarza żydowskiego.

W generalnej ocenie należy uznać, iż wykorzystanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jako narzędzia służącego ochronie obiektów lub obszarów zabytkowych wykorzystywane było dotychczas w gminie Miastko w minimalnym zakresie. Wynika to poniekąd ze specyfiki uchwalanych mpzp.

Id: FD6EED C9-039C-4C58-91F1-372602CC1E9A. Podpisany

5 Zasoby dziedzictwa i krajobrazu kulturowego gminy

Zgodnie z art. 7 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz.U. 2014 poz. 1446 z późn. zm) **formami ochrony zabytków** są:

1) wpis do rejestru zabytków; (omówiono w rozdz. 5.2)

1a) wpis na Listę Skarbów Dziedzictwa; (nie wystepują)

2) uznanie za pomnik historii; (nie dotyczy)

3) utworzenie parku kulturowego; (nie dotyczy)

4) ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego. (wykorzystanie mpzp omówiono w rozdz. 4.3).

W gminie Miastko do obiektów i obszarów o wysokich walorach zabytkowych należą przede wszystkim obiekty sakralne, zespoły dworsko – parkowe, zespoły pałacowo – parkowe, zespoły folwarczne, tereny historycznej zieleni – zieleń cmentarna, parkowa, budynki leśniczówek, zespoły zabudowy dworców kolejowych, zagrody z ciekawą architekturą budynków mieszkalnych i gospodarczych, a także kamienice miejskie i zespoły zabudowy na obszarze miasta. Najcenniejsze obiekty znajdują się w Gminnej Ewidencji Zabytków.

Podstawowym zasobem konserwatorskim określającym zasób zabytków nieruchomych architektury i budownictwa są **fiszki konserwatorskie**, czyli karty adresowe zabytków. Jest to zbiór zespołów i obiektów o wartościach zabytkowych. W ewidencji konserwatorskiej na obszarze wiejskim gminy Miastko znajdują się 78 obiektów, przy czym część obiektów już nie istnieje. Ponadto zasobach Urzędu Konserwatora Zabytków w Słupsku znajdują się karty ewidencyjne cmentarzy.

5.1 Zarys historii Gminy Miastko

Początki trwałego osadnictwa na terenie obecnego powiatu bytowskiego datuje się na środkowy neolit (4200-1700 lat p.n.e.). W epoce brązu doszło do wymieszania kultury na Pomorzu z mozaiką kultur neolitycznych, co doprowadziło do wyodrębnienia się kultury łużyckiej. W okresie tym szybko wzrastała gęstość zaludnienia obszaru, o czym świadczą pozostałości po licznych cmentarzyskach kurhanowych. Następnie, od około VII w. na teren Pomorza zaczęli napływać Słowianie.

Początkowo we władzy Piastów, po ich obaleniu ziemia miastecka przeszła we władze dynastii książęcej ze Sławna. W poł. XIV obszar Miastka wraz z terenami leżącymi na zachód i północ od niego przynależne były książętom zachodniopomorskim. Osadnictwo przedmiotowego obszaru pozostawili oni miejscowym rodom rycerskim: Lettowom, Massowom, Zitzewitzom, Kamckom, Puttkamerom i Glassenapom. Było to przyczyną bardzo powolnego wzrostu nowych osad wokół Miastka.

Wzmożone osadnictwo na tym terenie rozwinęło się pod koniec XV w. Wykarczowane zostały wtedy rozległe tereny lasów leżące na zachód i południe od Miastka. Pierwsza

przekazy świadczące o istnieniu Miastka pochodzą z 1398 i 1478r. Miejscowość stanowiła wówczas najważniejszą osadę w tym rejonie. Miastko nie posiadało praw miejskich, rozwijało się jak prywatne miasto von Massowów. W XVII w. ziemie rejonu Miastka zostały splądrowane w wyniku działań wojennych (wojny trzydziestoletniej).

W XVIII w. pod rządami Hohenzollernów zapoczątkowano reformę administracyjną tworząc zalążki powiatów miasteckiego i bytowskiego. W tym okresie doszło do znacznego rozwoju manufaktur oraz wiążącego się z tym zakładania osiedli przemysłowych. Przeprowadzono wówczas melioracje w dorzeczach Łeby, Słupi i Wieprzy.

W latach 50-tych XIX w. na skutek berlińskiej rewolucji zapoczątkowano wzmożoną modernizację i rozwój kraju, w tym m.in. naprawianie i wytyczanie nowych ciągów komunikacyjnych w okolicach Miastka i Bytowa. Zarówno w miastach, jak i w dużych majątkach ziemskich zaczęły powstawać zakłady przemysłowe, z przewagą zakładów przetwórstwa rolnego i obróbki drewna. W latach 70-tych XIX w. rozpoczęto także proces rekaszubizacji przedmiotowego obszaru.

Pierwsze dziesięciolecie XX. było okresem znacznego wzrostu cywilizacyjnego – rozpoczęto elektryfikację miast oraz dalszą rozbudowę sieci drogowej. Po I wojnie światowej doszło do zaostrzenia stosunków kaszubsko-niemieckich. Działania wojenne (II wojna światowa) wkroczyły na ziemie miasteckie na przełomie 1944 i 1945 r. Ponad 60% mieszkańców zmuszonych było opuścić swoje domy i gospodarstwa. Frontowe oddziały radzieckie zdobyły Miastko 3 marca 1945r. Na skutek wkroczenia wojsk radzieckich do jesieni 1945r. przestała funkcjonować linia kolejowa na odcinku Miastko-Lębork, a w Miastku nie działał już żaden z zakładów przemysłowych.

Podziały administracyjne obszaru ziemi miasteckiej do połowy lat 70. ulegały ciągłym zmianom. Od połowy 1946r. do 1950 r. powiat miastecki wchodził w skład województwa szczecińskiego, od 1950 r. do 1975 r. - koszalińskiego, od 1975 r. do 1999 r. - słupskiego. Reforma administracyjna przeprowadzona w 1975 r. spowodowała obniżenie znaczenia miasta. Mimo sprzeciwów lokalnej społeczności, dnia 1 stycznia 1999 r. tereny dawnego powiatu miasteckiego znalazły się w obrębie powiatów: bytowskiego, człuchowskiego, słupskiego i szczecineckiego.

5.2 Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków województwa pomorskiego

5.2.1 Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków woj. pomorskiego

Na obszarze gminy Miastko znajduje się 13 obiektów/obszarów wpisanych do rejestru zabytków województwa pomorskiego, spośród których w granicach miasta zlokalizowany jest jedynie kościół parafialny p.w. NMP Wspomożenia Wiernych wraz z otoczeniem. Pozostałe zabytki zlokalizowane są na obszarze wiejskim. W Tabl.1 przedstawiono wykaz zabytków rejestrowych, przy czym w stosunku do dwóch obiektów toczy się procedura wykreślenia ich z wykazu zabytków rejestrowych (obiekty nieistniejące).

Część zabytków rejestrowych na obszarze gminy zagrożona jest utratą walorów zabytkowych ze względu na zły stan techniczny obiektów bądź przebudowy obiektów,

Id: FD6EEDC9-039C-4C58-91F1-372602CC1E9A. Podpisany

w szczególności: dwór w Kamnicy (obecnie w ruinie), dwór w Miłocicach, pałac w Trzcinnie, dwór w Tursku, budynek mieszkalny nr 6 w Tursku.

Tabl. 1 Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków woj. pomorskiego

Lp.	Nr rejestru zabytków województwa pomorskiego	Nr decyzji	Data wpisu do rejestru zabytków	Obiekt	Miejscowość
1	A - 162	263	1960.03.23	kościół parafialny p.w. Św. Michała Archanioła wraz z otoczeniem	Miłocice
2	A - 164	268	1960.03.23	kościół filialny wraz z otoczeniem i cmentarzem	Trzcinno
3	A - 165	269	1960.03.23	kościół filialny p.w. Św. Stanisława Kostki wraz z otoczeniem	Wałdowo
4	A - 349	KL.IV-Oa/19/65	1965.03.18	kościół parafialny p.w. Niepokalanego Serca NMP wraz z otoczeniem	Świerzno
5	A - 351	KL.IV-Oa/10/65	1965.03.18	dwór	Tursko
6	A - 351	KL.II-5340/1/90	1990.03.12	zespół pałacowo-parkowy (pałac, park)	Tursko
7	A - 1181	KL.II-5340/29/87	1987.07.21	zespół pałacowo-parkowy (pałac, park)	Kamnica
8	A - 1263	KL.II-5340/4/89	1989.03.07	zespół pałacowo-parkowy (pałac, park)	Trzcinno
9	A - 1397	PSOZ-5340/31/93	1993.07.28	chata nr 32	Świerzno
10	A - 1604	PSOZ-I-5350/15/96	1996.08.14	kościół parafialny p.w. NMP Wspomożenia Wiernych wraz z otoczeniem	Miastko
11	A - 1811	PWKZ.R.4190/15/2006/1542/2007	2007.09.17	dwór i park	Miłocice
12	A - 1899	ZND-II.5140.7-.2014.KM-P	2014.06.03	budynek mieszkalny	Tursko, nr 6
13	A - 1562		1995.07.08	park	Wiatrołom
14*	***A - 388***			***budynek gospodarczy przy ul. Rybackiej 12***	***Miastko***
15*	***A - 344***		***1965.03.18***	***dom***	***Piaszczyna***

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji od WKZ Delegatura w Słupsku

**** Obiekty nieistniejące - trwa procedura wykreślania obiektów z rejestru zabytków***

5.2.2 Zabytki ruchome wpisane do rejestru zabytków woj. pomorskiego bądź WEZ

Zabytki ruchome w gminie Miastko stanowią dzieła sztuki sakralnej, które stanowią wyposażenie kościołów i wpisane są do rejestru zabytków woj. pomorskiego bądź Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków.

Wykaz stanowi Tabl. 2:

Zabytki ruchome - chronione na miejscu w jednostkach organizacyjnych (podlegające rozśrodkowaniu, ewakuacji lub zabezpieczeniu na miejscu), wpisane do rejestru zabytków ruchomych „B" woj. pomorskiego i ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków.

Tabl. 2 Wykaz zabytków ruchomych – dzieł sztuki sakralnej w Gminie Miastko

Lp.	Miejscowość	Jednostka organizacyjna (kościelne)	Wyszczególnienie rodzajów zabytków	Ilość sztuk	Numer w rejestrze zabytków ruchomych „B" po scaleniu	Ewidencja zabytków (+)
1.	**Dretyń**	Kościół parafialny p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP	Kropielnica	1		(+)
			Dzwon	1		(+)
2.	**Miastko**	Kościół paraf. p.w. NMP Wspomożenia Wiernych	Ambona	1	B - 274	
			Chrzcielnica	1	B - 274	
			Malarstwo*	1	B - 274	
			Rzeźba*	1	B - 274	
			Prospekt organowy	1		(+)
			Ołtarz	1		(+)
			Złotnictwo*	5		(+)
			Rzemiosło artystyczne*	3		(+)
3.	**Miłocice**	Kościół fil. p.w. Michała Archanioła	Ambona	1		(+)
			Złotnictwo*	2		(+)
			Rzeźba*	1		(+)
			Prospekt organowy	1		(+)
4.	**Świerzno**	Kościół paraf. p.w. Niepokalanego Serca NMP	Ambona	1	B – 285	
			Ołtarz	1	B - 285	
			Prospekt organowy	1		(+)
			Empora	1		(+)
			Złotnictwo*	7		(+)
			Rzemiosło artystyczne*	1		(+)
5.	**Trzcinno**	Kościół filialny p.w. Macierzyństwa NMP	Ołtarz	1		(+)
			Ambona	1		(+)
			Empora	3		(+)
			Złotnictwo*	1		(+)
			Rzeźba*	1		(+)
			Rzemiosło artystyczne*	3		(+)
6.	**Waldowo**	Kościół filialny p.w. St. Kostki	Prospekt organowy	1	B - 149	
			Ołtarz	1	B – 149	
			Ambona	1	B – 149	
			Chrzcielnica	1	B – 149	
			Złotnictwo*	1	B – 149	
			Dzwon	2	B - 149	
			Malarstwo*	1		(+)
			Złotnictwo*	8		(+)
7.	**Wołcza Wielka**	Kościół ewangelicko-augsburski	Złotnictwo*	1		(+)

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji od WKZ Delegatura w Słupsku

**Złotnictwo – wszelkie cenne przedmioty metalowe od XV do 1 poł. XX wieku, tj. naczynia i sprzęty liturgiczne, świeczniki, lichtarze, kinkiety, świeczniki wiszące, wota, monstrancje, krzyże ołtarzowe, pacyfikały, relikwiarze, kartusze, sukienki, insygnia, tablice epitafijne, trumny;*

**Malarstwo – obrazy wolno wiszące, malowane na deskach, płótnach, blasze, malarskie przedstawienia Drogi Krzyżowej, feretrony, polichromie na drewnianych stropach i boazeriach, polichromie ścienne, mozaiki - z wykluczeniem obrazów z ołtarzy, ambon, epitafiów, stalli, ław, które stanowią ich integralną część.*

**Rzeźba – wolno stojące lub odrębnie wyeksponowane figury, rzeźby, płaskorzeźby, ramy, kartusze, rzeźbiarskie przedstawienia Drogi Krzyżowej, tzw. Grupy Ukrzyżowania, krucyfiksy, relikwiarze, feretrony – z wykluczeniem figur i elementów rzeźbiarskich z ołtarzy, ambon, chrzcielnic, epitafiów, które stanowią ich integralną część.*

**Rzemiosło artystyczne od XVI do 1 poł. XX w.– meble, kurdybany (antepedia), lustra, żyrandole, ławki, ławy kolatorskie, klęczniki, balustrady komunijne, okucia i kraty metalowe, tabernakula ścienne skrzynie, skarbony, zegary*

UWAGA: Nie wszystkie obiekty zabytkowe, znajdujące się w ewidencji zabytków, są wpisane do rejestru zabytków ruchomych, co nie oznacza, że nie mają wartości zabytkowej. Wpis do rejestru zabytków ruchomych następuje bowiem wyłącznie na wniosek właściciela zabytku ruchomego zgodnie z art. 10. Ust.1 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1446, z późn. zm.).

5.2.3 Zabytki archeologiczne wpisane do rejestru zabytków woj. pomorskiego

Na obszarze miasta i gminy Miastko 6 stanowisk wpisanych jest do rejestru zabytków archeologicznych województwa pomorskiego (stan na wrzesień 2016r.). Dokumentacją i ewidencją zasobów archeologicznych Gminy Miastko zajmuje się Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków Delegatura w Słupsku, ul. Jaracza 6.

Id: FD6EEDC9-039C-4C58-91F1-372602CC1E9A. Podpisany Strona 25

Tabl. 3 Wykaz stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków archeologicznych woj. pomorskiego

Lp.	Miejscowość	Nr stan. w miejscowości	Nr stan. AZP	Funkcja – chronologia – kultura archeologiczna	Nr rejestru	Nr wpisu do rejestru zabytków
1	Bobięcino	1	19-27/1	grodzisko wyżynne wczesnośredniowieczne IX-XII w.	A-a-117/S	WKZ w Słupsku nr PSOZ-5350/4/94 z dnia 12.10.1994r.
2	Bobięcino	2	19-27/2	osada wczesnośredniowieczna IX-XII w.	A-a-117/S	WKZ w Słupsku nr PSOZ-5350/4/94 z dnia 12.10.1994r.
3	Bobięcino	3	19-24/3	podwodne relikty mostu osady wczesnośredniowiecznej IX-XII w.	A-a-117/S	WKZ w Słupsku nr PSOZ-VI-5350/4/94 z dnia 12.10.1994r.
4	Kamnica	3	19-27/4	grodzisko wczesnośredniowieczne	A-a-7/27/K	WKZ w Koszalinie nr KLIV-Oa/45/66 z dnia 3.03.1966r.
5	Miłocice	36	20-27/56	grodzisko wczesnośredniowieczne	587	WKZ w Koszalinie nr KL.IV-47/66 z dnia 03.03.1966r.
6	Świeszyno	5	19-29/64	grodzisko wczesnośredniowieczne	A-a-9/31/K	WKZ w Koszalinie nr KLIV- Oa/49/66 z dn. 3.03.1966r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji od WKZ Delegatura w Słupsku

UWAGA: Rejestr zabytków archeologicznych może ulec zmianie w związku z prowadzonymi na terenie gminy badaniami archeologicznymi.

5.3 Obiekty i obszary wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków (GEZ)

Zgodnie z art.22 ust.5 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami w gminnej ewidencji zabytków ujęte są:

1) zabytki nieruchome wpisane do rejestru,
2) inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków;
3) inne zabytki nieruchome wyznaczone przez wójta/burmistrza/prezydenta w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków omówiono w rozdz. 5.2.

Ewidencję Zabytków na terenie gminy prowadzi Burmistrz Miastka w formie zbioru kart adresowych zabytków, objętych Gminną Ewidencją Zabytków (GEZ). Ewidencję zabytków znajdujących się na terenie województwa prowadzi wojewódzki konserwator zabytków w formie kart ewidencyjnych (art. 22 ust. 2 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami).

Zgodnie z art. 21 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami gminna ewidencja zabytków stanowi podstawę do sporządzania gminnego programu opieki nad zabytkami. Dokument ten nie ma formy zamkniętej i powinien podlegać okresowej aktualizacji obejmującej m.in. uzupełnienie o kolejne budynki bądź wykreślenie obiektów nieistniejących i gruntownie przebudowanych. Zmiany w gminnej ewidencji zabytków nie powodują nieważności ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz gminnego programu opieki nad zabytkami.

5.3.1 Zabytki nieruchome ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków

Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Miastko została sporządzona w okresie od września 2016 – czerwca 2017 r. Karty adresowe zabytków architektury – obiektów i zespołów zabudowy sporządzono dla 132 obiektów i obszarów na terenie wiejskim gminy oraz 42 karty dla miasta. Wykaz zabytków architektury przedstawiono w Tabl. 4 i 5.

Dodatkowo w GEZ ujęte są tereny zabytkowej zieleni – parki (22 karty), w tym m.in. wpisane do rejestru zabytków woj. pomorskiego i Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków (wykaz w pkt. 5.3.3), historyczne cmentarze – 30 kart (wykaz w pkt. 5.3.2), a także zinwentaryzowane stanowiska archeologiczne (464 karty), dla ochrony których wyznaczono strefy archeologiczno – konserwatorskie (wykaz stanowi zał. 1 do Gminnego Programu).

Rozpoznanie zasobów, stanu zachowania obiektów zabytków pozwala na wskazanie zagrożeń oraz sposobów reagowania w celu ochrony i powstrzymania degradacji zewidencjonowanych zabytków oraz ich otoczenia. W związku z powyższym obiekty te należy ująć w Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami oraz wskazać do ochrony w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Tabl. 4 *Wykaz obiektów i obszarów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Miastko – obszar miasta*

Lp.	Ulica	Nr	Obiekt	Forma ochrony: Wojewódzka Ewidencja Zabytkow(WEZ)/rejestr zabytków/ GEZ	Stan zachowania historycznych elementów	Stan techniczny obiektu
1.	Armii Krajowej	21	bank	WEZ	b. dobry	dobry
2.	Armii Krajowej	22	dom	WEZ	dobry	dobry
3.	Armii Krajowej	30	Sąd Rejonowy	WEZ	b. dobry	b. dobry
4.	Armii Krajowej	31	Poczta	WEZ	b. dobry	b. dobry
5.	Armii Krajowej	36	kamienica	WEZ	b. dobry	dobry
6.	Armii Krajowej	39	kamienica	WEZ	dobry	średni
7.	Długa	1	kamienica	WEZ	dobry	dobry
8.	Dworcowa	9	dom w zespole zabudowy dworca kolejowego	GEZ	dobry	dobry
9.	Dworcowa	10	budynek w zespole zabudowy dworca kolejowego	GEZ	dobry	średni
10.	Dworcowa	11 (d.7)	dworzec kolejowy	WEZ	dobry	średni
11.	Dworcowa	13	dom w zespole zabudowy dworca	GEZ	dobry	średni

Id: FD6EEDC9-039C-4C58-91F1-372602CC1E9A. Podpisany

			kolejowego			
12.	Dworcowa	25	kamienica	WEZ	dobry	zły
13.	Dworcowa	26-28	kamienica	WEZ	dobry	średni
14.	Grunwaldzka	1	Urząd Miasta i Gminy	WEZ	b. dobry	b. dobry
15.	Grunwaldzka	3	kamienica	WEZ	dobry	zły
16.	Grunwaldzka	4	kamienica narożna	WEZ	dobry	średni
17.	Kaszubska	27 (d.28)	dom mieszkalny w zespole kolejowym	GEZ	dobry	dobry
18.	Kaszubska		wodociągowa wieża ciśnień PKP	WEZ	dobry	zły
19.	Kazimierza Wielkiego	8	kamienica	WEZ	b. dobry	b. dobry
20.	Kazimierza Wielkiego	26	kamienica	WEZ	dobry	zły
21.	Kazimierza Wielkiego	28	kamienica	WEZ	średni	dobry
22.	Kolejowa	2	dom w zespole osiedla kolejowego	GEZ	średni	średni
23.	Kolejowa	5	dom w zespole osiedla kolejowego	GEZ	średni	dobry
24.	Kolejowa	6	dom w zespole osiedla kolejowego	GEZ	średni	średni
25.	Kolejowa	7-8-9	dom w zespole osiedla kolejowego	GEZ	średni	dobry
26.	Kolejowa	10-11-12	dom w zespole osiedla kolejowego	GEZ	dobry	zły
27.	Kolejowa	13-14	dom w zespole osiedla kolejowego	GEZ	średni	dobry
28.	Kolejowa	15	dom w zespole osiedla kolejowego	GEZ	dobry	średni
29.	Koszalińska	19	willa	WEZ	dobry	dobry
30.	Koszalińska	20	kamienica	WEZ	dobry	b. zły
31.	Koszalińska	21	kamienica	WEZ	dobry	b. zły
32.	Małopolska	9 - 24	zespół osiedla fabrycznego	GEZ	dobry	dobry
33.	Mickiewicza	1-1a	kamienica	WEZ	dobry	zły
34.	**Plac Jana Pawła II**	**1**	**Kościół ewangelicki, ob. parafialny rzym. – kat. p.w. Wspomożenia Wiernych**	**rejestr zabytków woj. pomorskiego: nr rej. A - 1604 (d. 347), decyzja z dnia 14.08.1996 r.**	**dobry**	**b. dobry**
35.	Rybacka	14	cerkiew grekokatolicka p.w. św. Włodzimierza i Olgi	WEZ	dobry	średni
36.	Słowackiego	2	kamienica	WEZ	dobry	b. dobry
37.	Sikorskiego	3-4	Urząd Skarbowy i Celny, obecnie Komenda Rejonowej Policji	GEZ	dobry	dobry
38.	Wieżowa		wodociągowa wieża ciśnień, ob. nieczynna	WEZ	b. dobry	średni
39.	Wybickiego	30a	szpital	GEZ	dobry	dobry

40.	Wybickiego	30c	szpital	GEZ	dobry	b. dobry
41.	Wybickiego	36	dom	WEZ	dobry	zły
42.	Zielona	1	nadleśniczówka	WEZ	b. dobry	b. dobry

Źródło: opracowanie własne

W powyższym zestawieniu nie ujęto następujących obiektów figurujących w WEZ: przy ul. Armii Krajowej nr 3, 11, 13 oraz przy ul. Królowej Jadwigi nr 1; budynki te nie istnieją, jednakże dotychczas nie nastąpiło ich wykreślenie z wykazu Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków.

GEZ – inne obiekty i zespoły zabudowy w Gminnej Ewidencji Zabytków wyznaczone przez Burmistrza Miastka w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków (zgodnie z Art.22.1.5. ppkt 3 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami).

Id: FD6EEDC9-039C-4C58-91F1-372602CC1E9A. Podpisany

Tabl. 5 Wykaz obiektów i obszarów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Miastko – obszar wiejski

Lp.	Miejscowość	Nr	Obiekt	Data powstania	Stan zachowania historycznych elementów	Stan techniczny obiektu	Uwagi
obiekty wpisane do rejestru zabytków woj. pomorskiego lub do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków							
1.	Bobięcino	1	dwór w zespole dworsko – folwarcznym	1825 r.; XIX w.; XX w.;	dobry	dobry	
2.	Bobięcino	1	obora w zespole dworsko - folwarcznym	XIX/XX w.	dobry	średni	
3.	Bobięcino	2	dom socjalno-mieszkalny w zespole dworsko – folwarcznym	pocz. XX w.	średni	średni	
4.	Chlebowo		stodoła i narzędziownia w zespole dworsko – folwarcznym, ob. magazyn zboża	XIX/XX w.	dobry	dość dobry	
5.	Chlebowo		stodoła w zespole dworsko - folwarcznym	pocz. XX w.	dobry	dobry	
6.	Chlebowo		garaż – magazyn zboża w zespole dworsko - folwarcznym, ob. warsztat	XIX/XX w.	dobry	średni	
7.	Czarnica		dom młynarza	1922 r.	średni	dobry	
8.	Czarnica	2	budynek inwentarski, on. mieszkalny	1 ćw. XX w.	dobry	średni	ostatni obiekt zachowany z zespołu folwarcznego
9.	Dretyń	1	dom	1764 r.	dość dobry	średni	w trakcie remontu
10.	Dretyń	3	dom	1780 r.	średni	średni	
11.	Dretyń	7	dom	1 ćw. XX w.	dobry	dobry	
12.	Dretyń	13	dom	ok. 1820 r.	dobry	zły	
13.	Dretyń	29	dom	1 ćw. XX w.	dobry	średni	
14.	Dretyń	31	dom	pocz. XX w.	dobry	dobry	
15.	Dretyń	40	leśniczówka	1925 r.	dobry	b. dobry	
16.	Dretyń	48	domy mieszkalne pracowników folwarku - dom nr 48, w zespole	1 ćw. XX w.	średni	średni	

Id: FD6EEDC9-039C-4C58-91F1-372602CC1E9A. Podpisany

			dworsko-folwarcznym				
17.	Dretyń	49	domy mieszkalne pracowników folwarku - dom nr 49, w zespole dworsko-folwarcznym	1 ćw. XX w.	zły	średni	
18.	Dretyń	50	domy mieszkalne pracowników folwarku- dom nr 50, w zespole dworsko-folwarcznym	1 ćw. XX w.	średni	zły	
19.	Dretyń	51	domy mieszkalne pracowników folwarku – dom nr 51, w zespole dworsko-folwarcznym	1 ćw. XX w.	zły	średni	
20.	Dretyń	59	domy mieszkalne pracowników folwarku – dom nr 59, w zespole dworsko-folwarcznym	1 ćw. XX w	średni	b. dobry	
21.	Dretyń	60	domy mieszkalne pracowników folwarku – dom nr 60, w zespole dworsko-folwarcznym	1 ćw. XX w	średni	b. dobry	
22.	Dretyń	62	gorzelnia w zespole dworsko - folwarcznym	XIX/XX w.	zły	zły	
23.	Dretyń	62	obora – bukaciarnia w zespole dworsko - folwarcznym, ob. chlewnia	XIX/XX w.	zły	zły	
24.	Dretyń	62	magazyn zbożowy w zespole dworsko - folwarcznym	XIX/XX w.	zły	zły	
25.	Dretyń	62	stajnia- obora- cielętnik w zespole dworsko - folwarcznym, ob. administracyjno – mieszkalny i gospodarczy	XIX/XX w.	dość dobry	średni	
26.	Dretyń	62	kuźnia w zespole folwarcznym, ob. remiza strażacka	XIX/XX w.	dobry	zły	
27.	Dretyń	69	dom	1810 r.	dobry	dobry	
28.	Dretyń	72	leśniczówka	1931 r.	dobry	b. dobry	
29.	Dretyń	83	dom	1810 r.	dobry	dobry	
30.	Dretyń	84	mleczarnia, ob. nadleśniczówka	1 ćw. XX w.	dość dobry	b. dobry	

Id: FD6EEDC9-039C-4C58-91F1-372602CC1E9A. Podpisany

Strona 31

31.	Dretyń	95-104	osada leśna – zespół powtarzalnych zagród	1939 r.	b. dobry	dobry	
32.	Dretyń	106	leśniczówka, ob. mieszkalny	XIX/XX w.	dobry	dość dobry	
33.	Dretyń	107	leśniczówka	1942 r.	dobry	b. dobry	
34.	Głodowo	1	mleczarnia, ob. nieczynna	lata 30.XX w.	dobry	zły	częściowo zamieszkana
35.	Głodowo	12	zajazd, dom kultury,	1 ćw. XX w.	dobry	średni	
36.	**Kamnica**	**6**	**pałac w zespole dworsko-folwarcznym, ob. ruina**	**XIX/XX w.**		**ruina**	**wpisany do rejestru zabytków nr rej. A - 1181 (d. 256), decyzja z dnia 21.07.1987 r.**
37.	Kamnica	15	leśniczówka	1915 r.	dobry	średni	
38.	Kamnica	21	DOM PRACOWNIKÓW FOLWARCZNYCH, ob. mieszkalny dwurodzinny	lata 20. XX w., i pocz. XXI w.	średni	dobry	
39.	Kamnica	22	dom nr 22 w zespole dworsko – folwarcznym, ob. mieszkalny wielorodzinny	1924 r.	zły i średni	dobry i średni	
40.	Kamnica	30	oficyna w zespole folwarcznym, ob. biuro i mieszkania	1 ćw. XX w.	średni	średni	część budynku w trakcie remontu
41.	Kamnica		spichlerz w zespole folwarcznym	2 poł. XIX w.; 1925 r.	dobry	średni	
42.	Kamnica		obora – magazyn w zespole folwarcznym, ob. magazyn	1924 r.	średni	średni	
43.	Kamnica		warsztaty i wolarnia w zespole folwarcznym	XIX/XX w.	zły	b. zły	
44.	Kamnica		kuźnia w zespole folwarcznym, ob. nieczynna	k. XIX w.	średni	zły	
45.	Kawcze	2	poczta w zespole dworca kolejowego, ob. dom mieszkalny wielorodzinny	1900 r.	dobry	średni	
46.	Kawcze	3	dworzec kolejowy	1900 r.	dobry	średni	
47.	Kawcze	6	dom	k. XIX w.	dobry	dobry	
48.	Kawcze	19	dwór, ob. mieszkalny	k. XIX w.	dobry	b. dobry	

Id: FD6EEDC9-039C-4C58-91F1-372602CC1E9A. Podpisany

49.	Kawcze	19 (19a)	stajnia, obora, ob. magazyn drzewny	pocz. XX w.	dobry	dobry średni	
50.	Kawcze	20	kuźnia, ob. nieczynna	k. XIX w.	dobry	dobry	
51.	Kawcze	21	szkoła, ob. dom mieszkalny	1 ćw. XX w.	dobry	dobry	
52.	Kawcze	31	dom	k. XIX w.	dobry	średni	
53.	Kawcze	33	dom	k. XIX w.	dobry	dobry	
54.	Kawcze		leśniczówka	1924 r.	dobry	dobry	
55.	Klewno	1	leśniczówka	1890 r.	dobry	dobry	
56.	Kowalewice	3	leśniczówka	1889 r.	dobry	b. dobry	zmodernizowana, rozbudowana Nadleśnicwo Dretyń Leśnictwo Kowalewice
57.	Kwisno	4	leśniczówka	1898 r.	dobry	b. dobry	
58.	Kwisno	5	leśniczówka	1920r.	dobry	dobry	
59.	Lubkowo	14	leśniczówka	1914 r.	dobry	średni	
60.	Łodzierz	2	leśniczówka	1929 r.	dobry	b. dobry	Nadleśnictwo Miastko Leśnictwo Łodzierz
61.	Łodzierz	5	dwór w zespole dworsko - parkowym	lata 30. XX w.	dobry	dobry	
62.	Łodzierz		budynek gospodarczy w zespole folwarcznym	1 ćw. XX w.	dobry	średni	
63.	Łodzierz	6	dom	1 ćw. XX w	dobry	zły	
64.	Łososniki	1	leśniczówka	1906 r.	dobry	b. dobry	
65.	Miłocice	14	transformator w zespole folwarcznym	pocz. XX w.	dobry	dobry	
66.	Miłocice	14	stodoła w zespole folwarcznym	XIX/XX w.	dobry	średni	
67.	**Miłocice**	**16**	**dwór w zespole dworsko - parkowym**	**1911 r.**	**dobry**	**zły**	**Wpisany do rejestru zabytków dwór i park nr rej. A - 1811, dec. z dnia 17.09.2007 r.**

Id: FD6EEDC9-039C-4C58-91F1-372602CC1E9A. Podpisany

68.	Miłocice	28	szkoła, ob. bud. mieszkalny	1 ćw. XX w.	dobry	dobry	
69.	**Miłocice**		**kościół protestancki, ob. kościół paraf. rzym. – kat. p.w. św. Michała Archanioła**	**1771 r.**	**b. dobry**	**b. dobry**	**Wpisany do rejestru zabytków dwór i park nr rej. A - 162 (d. 81), dec. z dnia 23.03.1960 r.**
70.	Okunino	10	szkoła, ob. mieszkalny	pocz. XX w.	dobry	dobry	
71.	Okunino	21	stajnia w zespole folwarcznym	XIX/XX w.	dobry	średni	
72.	Okunino	21	dom mieszkalny dla pracowników w zespole folwarcznym	1 ćw. XX w.	średni	średni	
73.	Piaszczyna	7	szkoła, ob. budynek mieszkalny	1 ćw. XX w.	dobry	dobry	
74.	Piaszczyna	22	dom	1 ćw. XX w.	dobry	zły	
75.	Pożyczki	3	dom	XIX/XX w.	dobry	b. zły	
76.	Przeradz	2	szkoła, ob. bud. mieszkalny	1 ćw. XX w.	dobry	średni	
77.	Przęsin	22	leśniczówka	1919 r.	b. dobry	b. dobry	
78.	Role	1	zagroda nr 1 – dom, budynek gospodarczy	1 ćw. XX w.	dość dobry	dość dobry	jedna z trzech powtarzalnych zagród zachowana w całości
79.	Role	5	dom	pocz. XX w.	dobry	zły	
80.	Role	7	budynek gospodarczy w zespole dworsko – folwarcznym, ob. magazyn i mieszkanie	XIX/XX w.	dość dobry	średni	
81.	Role	11	dwór w zespole dworsko - folwarcznym	1 poł. XIX w.	dobry	średni	w trakcie prac remontowych – budowa ogrodzenia
82.	Słosinko	13	gorzelnia w zespole dworsko-folwarcznym – kondygnacja z zabytkowymi sklepieniami, ob. nieczynna	XIX/XX w.	zły	zły	
83.	Słosinko	13	spichlerz – obora w zespole dworsko- folwarcznym	XIX/XX w.	średni	zły	
84.	Słosinko	15	dwór w zespole dworsko - folwarcznym	pocz. XX w.	średni	średni	zaniedbany
85.	Słosinko	25	dom, ob. mieszkalny	1 ćw. XX w.	dość dobry	średni	

Id: FD6EEDC9-039C-4C58-91F1-372602CC1E9A. Podpisany

			wielorodzinny				
86.	Słosinko	44	budynek stacyjny, ob. budynek mieszkalny	1910 r.	średni	średni	
87.	Słosinko	44/4	nastawnia kolejowa, ob. nieczynna	1930 r.	średni	zły	
88.	Słosinko	45	dom	1 ćw. XX w.	średni	dobry	dach- materiał i kolor do wymiany
89.	Słosinko	46	dom	1 ćw. XX w.			
90.	Świerzenko	4	szkoła, ob. mieszkalny	1 ćw. XX w.	dobry	dobry	
91.	Świerzenko	13 (d. 10)	pałac w zespole pałacowo – parkowym, ob. mieszkalny wielorodzinny	przed 1895 r.; oficyna k. XIX w., skrzydło południowe pocz. XX w.	dobry		w trakcie remontu
92.	Świerzenko		garaż w zespole folwarcznym, ob. nieczynny	XIX/XX w.	dobry	zły	
93.	Świerzenko		spichlerz w zespole folwarcznym, ob. nieczynny	XIX/XX w.	dobry	zły	
94.	Świerzenko	20	domy mieszkalne pracowników folwarku	pocz. XX w.	dobry	dość dobry	
95.	Świerzenko	40	karczma w zespole folwarcznym, ob. świetlica	pocz. XX w.	średni	dobry	
96.	**Świerzno**	32	**chata – dom pastora, ob. mieszkalny**	**2 poł. XIX w.; pocz. XXI w.**			**wpisany do rejestru zabytków nr rej. A - 1398 (d. 313), decyzja z dnia 28.07.1993 r.**
97.	**Świerzno**	40	**kościół parafialny p.w. Niepokalanego Serca NMP**	**1710 r.; wieża 1756 r.**			**wpisany do rejestru zabytków nr rej. A - 349 (d.165), decyzja z dnia 28.07.1993 r.**
98.	Świeszyno	7	szkoła, ob. bud. mieszkalny	1 ćw. XX w.	dobry	średni	
99.	Trzcinno	8	dom	pocz. XX w.	średni	średni	w trakcie remontu – ocieplanie budynku, wymiana stolarki okiennej
100.	Trzcinno	9A	dom	1 ćw. XX w.	dobry	średni	

Id: FD6EEDC9-039C-4C58-91F1-372602CC1E9A. Podpisany

Strona 35

Id: FD6EEDC9-039C-4C58-91F1-372602CC1E9A. Podpisany

101.	Trzcinno	10	dom	1 ćw. XX w.	dobry	dobry	
102.	**Trzcinno**	**16**	**kościół ewang., ob. katolicki filialny p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP**	**2 poł. XVI w.; XVIII w.; XIX w.**	**b. dobry**	**b. dobry**	**Wpisany do rejestru zabytków dwór i park nr rej. A - 164 (d. 167), ,dec. z dnia 23.03.1960 r.**
103.	**Trzcinno**	**21**	**pałac i park w zespole pałacowo - parkowym**	**4 ćw. XIX w.; 1927 r.; 1939 r.**	**dobry**	**średni**	**Wpisany do rejestru zabytków dwór i park nr rej. A - 1263 (d. 270), ,dec. z dnia 07.03.1989 r.**
104.	Trzcinno	21	obora w zespole folwarcznym	1 ćw. XX w.	dobry	dobry	
105.	**Tursko**	**2**	**dwór w zespole dworsko – parkowym, ob. dom mieszkalny**	**XIX/XX w.**	**średni**	**dobry**	**Wpisany do rejestru zabytków dwór, pałac i park nr rej. A - 351 (d. 173), dec. z dnia 18.03.1965 r.**
106.	**Tursko**	**4**	**pałac w zespole pałacowo - dworskim**	**4 ćw. XIX w.; 1927 r.; 1939 r.**	**b. dobry**	**b.dobry**	**Wpisany do rejestru zabytków dwór, pałac i park nr rej. A - 351 (d. 73), dec. z dnia 18.03.1965 r.**
107.	Tursko	5	dom pracowników folwarcznych w zespole, ob. mieszk.	XIX/XX w.	dość dobry	dobry	
108.	Tursko		budynek inwentarski - chlewnia w zespole pałacowo - folwarcznym	XIX/XX w.	średni	dobry	
109.	Tursko		stróżówka w zespole pałacowo – folwarcznym, ob. nieczynna	4 ćw. XIX w.	dobry	średni	
110.	Tursko		budynek inwentarski w zespole pałacowo - folwarcznym, ob. mieszkalny	1900 r.	średni	średni	liczne przemurowania
111.	**Tursko**	**6**	**szkoła, ob. mieszkalny**	**XIX/XX w.**	**b. dobry**	**zły**	**Wpisany do rejestru zabytków nr rej.1899, dec. z dnia 03.06.2014 r.**
112.	**Wałdowo**		**kościół ewangelicki, ob. rzym. – kat. filialny p.w. św. Stanisława Kostki**	**1716 r.; XVIII w.; XIX w.; 1957 r.**	**b. dobry**	**b. dobry**	**wpisany do rejestru zabytków nr rej. A -165 (d.181), dec. z dnia 23.03.1969 r.**

113.	Wałdowo	7 (d.8)	leśniczówka, ob. mieszkalny	1912 r.	dobry		Budynek w trakcie remontu
114.	Wałdowo	27	podleśniczówka, ob. dom mieszkalny	1935 r.		dobry	
115.	Wałdowo	32	szkoła, ob. bud. mieszkalny	1 ćw. XX w.	dobry	dobry	
116.	Węgorzynko	10	leśniczówka	1912 r.	dobry	b. dobry	Nadleśnictwo Dretyń Leśnictwo Węgorzynko
117.	Wiatrołom	4	zagroda	1 ćw. XX w	dobry	dobry	przykład niewielkiej zagrody w osadzie śródleśnej
118.	Wiatrołom	9	stodoła - inwentarski w zespole folwarcznym, ob. magazyn myśliwski, biuro, pokój gościnny	k. XIX w.	dobry	dobry	
119.	Wiatrołom	9	stajnia- wozownia w zespole folwarcznym, ob. magazyn	k. XIX w.	dobry	dobry	
120.	Wiatrołom	9	pałac. ob. kwatera Nadleśnictwa	XIX w.	dobry	dobry	
121.	Wiatrołom	10	leśniczówka, ob. dom mieszkalny	1 ćw. XX w.	dobry	b. dobry	
122.	Wołcza Wielka	22	dom	lata 30. XX w.	dość dobry	dobry	nowa przybudówka
123.	Wołcza Wielka	23	szkoła, ob. bud. mieszkalny	k. XIX w.	średni	zły	w trakcie remontu
124.	Wołcza Wielka	24	kościół ewangelicko - augsburski	lata 60. XIX w.	dobry	dobry	kościół nieczynny
125.	Wołcza Wielka	26	stajnia – wozownia w zespole dworsko - folwarcznym	1905 r.	b. dobry	dobry	
126.	Wołcza Wielka	26	dwór w zespole dworsko - parkowym	pocz. XIX w.	średni	średni	
127.	Wołcza Wielka	29	leśniczówka	1922 r.	dobry	b. dobry	
128.	Zadry	3-4	stodoła w zespole folwarcznym, ob. częściowo mieszkalny	poł. XIX w. pocz. XX w.	dobry	średni	
129.	Zadry	6	dom nr 6 w zespole folwarcznym	pocz. XX w.	średni	średni	
130.	Zadry	7	dom w zespole folwarcznym	pocz. XX w.	średni	średni	
131.	Żabno	15	szkoła, ob. bud. mieszkalny	pocz. XX w.	dobry	dobry	

Id: FD6EEDC9-039C-4C58-91F1-372602CC1E9A. Podpisany

inne zabytki architektury wyznaczone przez Burmistrza Miastka w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków							
132.	Kwisno	7	zagroda	1 ćw. XX w.	dobry	średni	
133.	Piaszczyna	13	dom	1911 r.	dobry	średni	

Źródło: opracowanie własne

W trakcie sporządzania GEZ dokonano weryfikacji obiektów wpisanych do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków. Część obiektów usunięto z WEZ w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków, gdyż obiekty te nie istnieją lub ze względu na bardzo zły stan techniczny obiektów, a także gruntowne przebudowy.

Id: FD6EEDC9-039C-4C58-91F1-372602CC1E9A. Podpisany

Strona 38

5.3.2 Zabytkowe cmentarze

Na obszarze gminy znajduje się 28 zabytkowych cmentarzy, które wpisane są do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków – 25 na obszarze wiejskim oraz 3 na terenie miasta. Ponadto na obszarze gminy zlokalizowany jest współczesny cmentarz w Łodzierzy, a także 2 historyczne cmentarze wyznaczone do ochrony w GEZ przez Burmistrza Miastka.

Dawne cmentarze w dużej mierze znajdują się w bardzo złym stanie, z niewielką ilością zachowanych nagrobków, częściowo wyciętym starodrzewem. W kilku przypadkach są trudne do zidentyfikowania w terenie, co możliwe jest jedynie dzięki dokumentacji historycznej oraz przekazom miejscowej ludności. Przyczyną ich degradacji jest najczęściej brak bieżącej opieki, co powoduje ich zarastanie.

Tereny zabytkowych cmentarzy wskazane są do ochrony i rehabilitacji. Zgodnie z projektem Studium zaleca się objęcie dawnych cmentarzy strefą ochrony konserwatorskiej.

Tabl. 6 Wykaz cmentarzy wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków

Lp.	Miejscowość	Data założenia	Wyznanie	Czynny	Nieczynny	Lokalizacja	Uwagi
cmentarze figurujące w rejestrze zabytków lub Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków							
1.	Biała	2 poł. XIX w.	ewangelicki		+	w pd. – zach. części od zabudowań wsi	kaplica wykreślona z woj. ewidencji zabytków; zachowana duża ilość grobów; cmentarz zadbany, ogrodzony; zachowane ruiny kaplicy
2.	Dretyń	poł. XIX w.	ewangelicki		+	na południe od zwartej zabudowy wsi	nieliczne ślady; zachowana zieleń wysoka; ogrodzony;
3.	Dretyń	poł. XIX w.	ewangelicki		+	przykościelny	zachowany jeden grobowiec i zieleń wysoka
4.	Dretyń	1920 r	katolicki	+		na południe od zwartej zabudowy wsi – przy nieczynnym cmentarzu ewangelickim	zadbany; ogrodzony
5.	Głodowo	2 poł. XIX w	ewangelicki		+	po zach. stronie wsi, przy drodze gruntowej na skraju lasu	brak śladów
6.	Kamnica	2 poł. XIX w.	ewangelicki		+	ok. 300m za szkołą w Kamnicy	
7.	Miastko	2 poł. XIX w.	żydowski		+	ul. Młodzieżowa, na cz. dz. 40/2 i 38/5	brak śladów; pozostało wzgórze cmentarne
8.	Miastko	XIX/XX w.	ewangelicki, ob. rzym. - katolicki	+		ul. Kazimierza Wielkiego, dz. 118/1, 121/1	zadbany; ogrodzony
9.	Miastko	poł. XIX w.	ewangelicki		+	ul. Piłsudskiego, dz. 203, 204/2 i część dz. 207/11	

10.	Miłocice	2 poł. XIX w.	ewangelicki		+	w zach. części wsi, przy polnej drodze nr 193108G	nieliczne ślady pochówków; cmentarz zaniedbany; zachowana grupa zieleni wysokiej
11.	Piaszczyna	2 poł. XIX w.	ewangelicki		+	w zach. części wsi przy drodze nr 20	zachowany teren z kamieniem upamiętniającym
12.	Popowice	poł. XIX w.	ewangelicki		+	przy drodze gruntowej do Wałdowa	brak śladów
13.	Potok	2 poł. XIX w.	ewangelicki		+	w północnej części wsi	brak śladów
14.	Role	1869 r.	ewangelicki		+	na południe od wsi przy drodze gminnej nr 193081G	zachowany, w lesie
15.	Słosinko		ewangelicki		+	północno-wschodnia część wsi	
16.	Świerzno	2 poł. XIX w.	ewangelicki		+	w południowej części wsi przy drodze do Malęcina	decyzja z d. 27.10.2014 r. o modernizacji linii dwutorowej wchodzącej na teren cmentarza
17.	Świeszyno	XVIII w.	ewangelicki		+	przykościelny	brak śladów
18.	Szydlice	pocz. XX w.	ewangelicki			na południe od zwartej zabudowy wsi, przy drodze gminnej nr 193095G	samotna mogiła
19.	**Trzcinno**	**poł. XIX w.**	**ewangelicki, ob. katolicki**	+		**przy kościele filialnym p.w. Macierzyństwa NMP**	**wpisany do rejestru zabytków woj. pomorskiego (poz. rej. A - 164)**
20.	Trzcinno	1890 r.	ewangelicki		+	przy drodze powiatowej do Łubna nr 1714G	
21.	Turowo	k. XIX w.	ewangelicki		+	na wschód od wsi, przy leśnej drodze	brak śladów
22.	Tursko	1917 r	ewangelicki		+	w pobliżu jeziora we wsi, w okolicach boiska sportowego przy pałacu	zachowane nieliczne ślady
23.	Tursko	2 poł. XIX w.	ewangelicki		+	w lesie na północny – zachód od zwartej zabudowy wsi	zachowane liczne ślady grobów
24.	Wałdowo	1 poł. XIX w.	ewangelicki		+	w lesie na północ od zwartej zabudowy wsi	
25.	Wałdowo	2 .poł. XX w.	katolicki	+		przy kościele	zadbany, ogrodzony

26.	Wiatrołom	2 poł. XIX w.	ewangelicki		+	w lesie	polana leśna, jeden ślad
27.	Wołcza Mała	2 poł. XIX w.	ewangelicki		+		
28.	Żabno	pocz. XX w.	ewangelicki		+	ok. 1km od drogi w kierunku Trzcinna, w lesie	
inne cmentarze wyznaczone przez Burmistrza Miastka w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków							
29.	Łodzierz	pocz. XX w.	ewangelicki		+	na północ od zwartej zabudowy wsi, w pobliżu północno – wschodniej granicy parku, po wschodniej stronie drogi	
30.	Świeszyno	pocz. XX w.	ewangelicki		+	na południe od zwartej zabudowy wsi, po wschodniej stronie drogi, w lesie	

Źródło: opracowanie własne

Karty cmentarzy zawiera zał. nr .4 do dokumentu Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Miastko.

5.3.3 Zieleń parkowa

Zabytkowe zespoły zieleni w Gminie Miastko stanowią przede wszystkim parki w założeniach dworsko – parkowych i pałacowo – parkowych. Do WEZ wpisanych jest 17 parków z obszaru wiejskiego gminy. Kilka z nich znajduje się w zespołach wpisanych do rejestru zabytków woj. pomorskiego. Park w Wiatrołomie posiada wpis do rejestru zabytków woj. pomorskiego. Część parków na obszarze gminy stanowi pozostałości po założeniach dworsko – parkowych, np. park w Chlebowie, Wołczy Małej, Przeradzu – obszary te wpisane są do GEZ, a ponadto w Gminnej Ewidencji Zabytków figuruje park miejski w Miastku przy ul. Grunwaldzkiej.

Stan zachowania zieleni parkowej jest różny, lecz w wielu przypadkach są to tereny zaniedbane, wymagające uporządkowania. Zaleca się rewaloryzację zieleni parkowej w celu przywrócenia parkom w miejscowościach gminy ich tożsamości regionalnej, wartości społecznych, przyrodniczych i przestrzennych przy zachowaniu funkcji parkowej i historycznych granic obiektu, układu przestrzennego, zieleni, małej architektury.

WYKAZ PARKÓW WPISANYCH DO REJESTRU ZABYTKÓW BĄDŹ DO WOJEWÓDZKIEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW:

1. **Biała** – park dworski założony w 2 poł. XIX w., w stylu naturalistycznym, zlokalizowany w zachodniej części wsi;
2. **Bobięcino** – park zlokalizowany we wschodniej części wsi, w sąsiedztwie dawny PGR;
3. **Czarnica** – zlokalizowany we wschodniej części wsi;

4. **Dretyń** – park leśny - zagospodarowany, zlokalizowany w północno-wschodniej części wsi;
5. **Kamnica** – park w zespole dworsko-parkowym wpisanym do rejestru zabytków (poz. rej. A - 1181); zlokalizowany w południowo-wschodniej części wsi;
6. **Łodzierz** – park zlokalizowany w północnej części miejscowości, po zachodniej stronie drogi wojewódzkiej nr 206; pierwotny układ przestrzenny parku uległ zatarciu
7. **Małęcino** – park pałacowy, założony w 2 poł. XIX w. w stylu naturalistycznym z cechami eklektycznymi;
8. **Miłocice** – park w zespole dworsko-parkowym wpisanym do rejestru zabytków (poz. rej. A - 1811); zlokalizowany w południowej części wsi;
9. **Piaszczyna** – park w zespole dworsko-parkowym; zlokalizowany w południowo-wschodniej części wsi;
10. **Role** – park dworski, założony w 1 poł. XIX w., styl krajobrazowy; zlokalizowany w południowej części wsi;
11. **Świerzenko** – park w zespole dworsko-parkowym; zlokalizowany w północno-wschodniej części wsi; park w stylu krajobrazowym, założony w 2 poł. XIXw.; w parku znajduje się aleja złożona z 41 grabów pospolitych. Na zboczu wzniesienia parkowego aleję grabową przecina prostopadle aleja bukowa o szerokości 4,5-5 m;
12. **Świerzno** – park przypałacowy o częściowym układzie promienistym, założony w XIX w., układ przestrzenny słabo czytelny; park zlokalizowany w północno zachodniej części wsi;
13. **Świeszynko** – park w zespole dworsko-parkowym, zlokalizowany w północnej części miejscowości Świeszynko, nad jez. Siadło; park złożony z dwóch części – naturalistycznej, komponowanej swobodnie oraz części geometryzującej w postaci ogrodu kwaterowego;
14. **Tursko** – park w zespole pałacowo-parkowym wpisanym do rejestru zabytków (poz. rej. A - 351), park założony na przełomie XIX/XX w. w stylu naturalistycznym, stanowił parkowo-reprezentacyjne otoczenie pałacu; w części południowo-wschodniej park ma charakter leśny;
15. **Trzcinno** – park w zespole pałacowo-parkowym wpisanym do rejestru zabytków (poz. rej. A - 1263); założony w poł. XIX w. w stylu krajobrazowym; pierwotny układ przestrzenny zachowany w stanie średnim,
16. **Węglewo** – zlokalizowany w zachodniej części wsi;
17. **Wiatrołom – park wpisany do rejestru zabytków** (poz. rej. A – 1562, dec. z dnia 07.08.1995 r.); zlokalizowany w północno-zachodniej części wsi, park poddany został rewaloryzacji;
18. **Wołcza Wielka** – park o charakterze leśnym; na cele rekreacyjne adaptowany prawdopodobnie w XIX w. – styl krajobrazowy; zlokalizowany w południowej części wsi, pomiędzy Jez. Wołczyca a Jez. Kościelnym.

WYKAZ PARKÓW W GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW WYZNACZONYCH PRZEZ BURMISTRZA MIASTKA W POROZUMIENIU Z WOJEWÓDZKIM KONSERWATOREM ZABYTKÓW:

1. **Chlebowo** - park w zespole dworsko – parkowym, I poł. XIX w.;
2. **Miastko** – park miejski przy ul. Grunwaldzkiej, I ćw. XX w.
3. **Przeradz**– park w nieistniejącym zespole dworsko – folwarcznym, lata XIX/XX w. ;
4. **Wołcza Mała** – park i aleja drzew w zespole dworsko-parkowym, I poł. XIX w.

Karty parków zawiera zał. nr 3 do dokumentu Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Miastko.

5.3.4 Zabytki archeologiczne

Na obszarze Gminy Miastko dotychczas zinwentaryzowano 699 stanowisk archeologicznych, spośród których część to stanowiska archiwalne (stan na grudzień 2016r.). Na terenie gminy prowadzone są prace terenowe, które mogą ujawnić nowe stanowiska archeologiczne. Dokumentacją i ewidencją zasobów archeologicznych Gminy Miastko zajmuje się Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków Delegatura w Słupsku, ul. Jaracza 6, gdzie w postaci kart ewidencyjnych znajdują się pełne informacje o zinwentaryzowanych stanowiskach.

W celu waloryzacji i ochrony zlokalizowanych w granicach gminy stanowisk archeologicznych ustanowiono strefy ochrony archeologiczno-konserwatorskiej określające zasady i poziom ochrony. Spośród wszystkich zinwentaryzowanych stanowisk archeologicznych w GEZ ujęto stanowiska objęte strefą W.1, W.2, W.3. – łącznie 458.

Wykaz stanowisk wpisanych do GEZ wraz z określeniem poziomu ochrony zawiera zał. 1.

ZASADY I KIERUNKI OCHRONY W POSZCZEGÓLNYCH STREFACH:

(wg projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Miastko)

Stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków – na ich obszarze wyklucza się wszelką działalność inwestycyjną zwłaszcza związaną z pracami ziemnymi bądź przekształceniem krajobrazu. Wszelkie prace i roboty przy zabytkach oraz prace archeologiczne i wykopaliskowe wolno prowadzić tylko za zezwoleniem Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku Delegatury w Słupsku.

Strefa W.1 - pełnej ochrony archeologiczno-konserwatorskiej, obejmująca stanowiska archeologiczne ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków nieruchomych archeologicznych; Na terenie stref obowiązuje:

- zakaz lokalizacji wszelkich inwestycji na terenach stanowisk o własnej formie krajobrazowej (cmentarzyska płaskie, osady, cmentarzyska kurhanowe) i na obszarach bezpośrednio do nich przylegających,
- uczytelnienie i ekspozycja w krajobrazie gminy stanowisk posiadających własną formę krajobrazową,

Id: FD6EEDC9-039C-4C58-91F1-372602CC1E9A. Podpisany

- zachowanie formy krajobrazowej i topograficznej,
- adaptacja i włączenie w strukturę funkcjonalną gminy wartościowych elementów dziedzictwa archeologicznego,
- wymóg uzgodnienia wszystkich planów i projektów dotyczących terenów wyznaczonych stref ochrony archeologicznej z Pomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Gdańsku Delegaturą w Słupsku.

Strefa W.2 - częściowej ochrony archeologiczno-konserwatorskiej, obejmująca stanowiska archeologiczne w wojewódzkiej ewidencji zabytków nieruchomych archeologicznych. Tereny przez nie zajmowane są dostępne na cele inwestycyjne pod warunkiem przeprowadzenia archeologicznych badań ratowniczych wyprzedzających proces zainwestowania terenu w zakresie określonym każdorazowo inwestorowi przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w wydanym zezwoleniu.

Strefa W.3 - ograniczonej ochrony archeologiczno-konserwatorskiej, obejmująca stanowiska archeologiczne w wojewódzkiej ewidencji zabytków nieruchomych archeologicznych. Dla wszystkich poczynań inżynierskich, budowlanych i innych prac związanych z robotami ziemnymi na obszarze wyznaczonej strefy W.3 ustala się obowiązek przeprowadzenia interwencyjnych badań archeologicznych w formie nadzoru archeologicznego, prowadzonego w trakcie realizacji inwestycji, w zakresie określonym każdorazowo inwestorowi przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w wydanym zezwoleniu, po zakończeniu których teren może być trwale zainwestowany bądź wymagane będzie przeprowadzenie archeologicznych badań ratowniczych w przypadku stwierdzenia reliktów archeologicznych.

5.4 Pozostałe zasoby dziedzictwa kulturowego gminy

5.4.1 Obiekty i obszary o dużym znaczeniu dla gminy

WARTOŚCIOWE UKŁADY PRZESTRZENNE

- **układ urbanistyczny** miasta;
- **układy ruralistyczne miejscowości**: Biała, Dretyń, Kamnica, Kawcze, Piaszczyna, Świerzenko, Świerzno, Tursko, Trzcinno, Waldowo, Wiatrołom.
- **zachowane zespoły pałacowo – parkowe, dworsko – parkowe, folwarki lub ich pozostałości**: Biała (park), Bobięcino (zespół dworsko-parkowy z folwarkiem), Chlebowo (park, folwark), Dretyń (park, folwark), Kamnica (zespół pałacowo-parkowy z folwarkiem), Łodzierz (zespół dworsko-parkowy z folwarkiem), Malęcino (park, folwark), Miłocice (zespół dworsko-parkowy z folwarkiem), Okunino (folwark), Piaszczyna (park, folwark), Przeradz (park), Role (zespół dworsko-parkowy z folwarkiem), Słosinko (zespół pałacowo-folwarczny, park), Trzcinno (zespół pałacowo-parkowy z folwarkiem), Tursko (zespół pałacowo-parkowy z folwarkiem, dwór), Wołcza Mała (park, folwark), Wołcza Wielka (zespół dworsko-parkowy z folwarkiem), Wiatrołom (park, folwark), Zadry (folwark).

Dla wyszczególnionych powyżej układów przestrzennych zaproponowano w projekcie Studium wyznaczenie stref ochrony konserwatorskiej na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wskazano zalecenia dotyczące zasad kształtowania bezpośredniego otoczenia i ochrony ekspozycji wartościowych układów przestrzennych.

POZOSTAŁE HISTORYCZNE ELEMENTY ZAGOSPODAROWANIA I ZIELENI ZABYTKOWEJ wskazane do ochrony na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego to: kapliczki przydrożne, historyczne nawierzchnie brukowe, historyczna zieleń komponowana, w tym aleje i szpalery drzew, zieleń wysoka związana z zabytkowymi siedliskami zagrodowymi, a także lokalizacje nieistniejących dworów/kościołów/wiatraków – jako miejsca odtworzenia, kontynuacji lub nawiązania do historycznej funkcji terenu.

5.4.2 Zabytki w zbiorach muzealnych

W Miastku od 1995r. otwarta jest Izba Pamięci Proboszcza Miasteckiego Księdza Generała Bernarda Wituckiego, która od 2004r. mieści się w pomieszczeniach Biblioteki Miejskiej w Miastku.

W budynku Cerkwi pw. św. Włodzimierza i Olgi na ul. Rybackiej w Miastku mieści się Centrum Kultury Ukraińskiej, w którym prezentowana jest wystawa fotografii i dokumentów przedstawiających powojenne losy ludności pochodzenia ukraińskiego.

Planowane jest utworzenie izby muzealnej – tkactwa i ziemi miasteckiej w zaadaptowanym na te cele budynku dworca PKP w Miastku.

Id: FD6EEDC9-039C-4C58-91F1-372602CC1E9A. Podpisany

5.4.3 Dziedzictwo niematerialne

Niematerialne dziedzictwo kulturowe zgodnie z konwencją UNESCO z 2003r. przejawia się między innymi w tradycjach i przekazach ustnych, sztukach widowiskowych, zwyczajach, rytuałach i obrzędach świątecznych, a także umiejętnościach związanych z rzemiosłem tradycyjnym. Na różnorodność kultury Gminy Miastko wpływ miały przemiany społeczne oraz zróżnicowanie etniczne. Na obszarze gminy przenikały się wpływy różnych grup ludnościowych – grup etnicznych, wyznaniowych, mniejszości narodowych, w tym Kaszubów, ludności ukraińskiej, niemieckiej, wyznawców religii rzymskokatolickiej, grekokatolickiej, ewangelickiej, mniejszości żydowskiej.

Ślady wielokulturowości zachowały się do chwili obecnej co widoczne jest przede wszystkim w budownictwie sakralnym, a także miejscach pochówków, stanowiących bogactwo kulturowe obszaru gminy. Zlokalizowane są tu cmentarze katolickie, ewangelickie, żydowskie, cmentarze i pojedyncze mogiły rodowe. Część dawnych cmenatarzy jest mało czytelna w terenie.

O tradycjach wielokulturowych i samoświadomości etnicznej i kulturowej mieszkańców obszaru świadczy działalność różnego rodzaju grup, stowarzyszeń i organizacji społecznych, np. Miasteckiego Związku Ludności Pochodzenia Niemieckiego, miasteckiego oddziału Zrzeszenia Kaszubsko – Pomorskiego, Związku Ukraińców w Polsce – Koło w Miastku. Działają tu ponadto organizacje wspomagające krzewienie tradycyjnej kultury ludowej, np. Stowarzyszenie Rozwoju Ziemi Dretyńskiej, Lokalna Grupa Działania „Wrzeciono" oraz Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Miastku realizujący projekty i organizujący wydarzenia nawiązujące do tradycyjnej kultury w ramach działalności głównej placówki w Miastku oraz świetlic wiejskich na pozostałym obszarze gminy.

W 2007r. powstało Centrum Kultury Ukraińskiej, które mieści się w budynku parafii grekokatolickiej p.w. św. Włodzimierza i Olgi w Miastku. W ramach jego działalności zrealizowano projekt „Wieczory z haftem i muzyką". Celem działalności Centrum jest upowszechnienie zwyczajów Kościoła Wschodniego, tradycji i umiejętności narodu ukraińskiego (tradycji Bożonarodzeniowych i Wielkanocnych, haftu ukraińskiego, kuchni ukraińskiej).

Tradycje kultury ludowej przejawiają się także w działalności chórów na terenie gminy, w tym: Chóru Oberih – chór ukraińskiej mniejszości narodowej wykonującej ukraińskie pieśni ludowe, kolędy i pieśni cerkiewne, Chóru Petrus (w repertuarze pieśni i utwory religijne). Od 2005r. w Miastku organizowany jest ponadto *Quempas* – uroczystość śpiewania po łacinie i niemiecku starych adwentowych pieśni. W Miastku organizowane są także koncerty ukraińskich artystów oraz miejscowych zespołów muzycznych (np. Świerzowianki, Świetliczaki) wykonujących pieśni ludowe w tradycyjnych strojach. Do lokalnych tradycji należy także coroczne tworzenie ozdób świątecznych, np. palm wielkanocnych oraz organizowana przez Zrzeszenie Kaszubsko – Pomorskie „Kaszubska Sobota". Cyklicznie organizowane są także Miasteckie Spotkania Historyczne.

Niematerialne dziedzictwo kulturowe przejawia się ponadto w stosowanym nazewnictwie miejscowości na obszarze gminy, których etymologia uwzględnia właściwości topograficzne terenu i czynniki kulturowe (np. nazwy kaszubskie miejscowości). Zmiany nazewnictwa następowały wraz ze zmianami językowymi i kulturowymi (słowiańskie, niemieckie, polskie).

6 Ocena stanu zasobów dziedzictwa kulturowego gminy – analiza szans i zagrożeń

Analiza SWOT jest podstawowym i powszechnie stosowanym narzędziem diagnostycznym w opracowaniach o charakterze strategicznym. Nazwa metody pochodzi od angielskich słów: Strenghts – oznaczające: mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse, oraz Threats – zagrożenia.

Analiza SWOT jest podstawą dla wyznaczenia priorytetów Gminnego Programu, a w konsekwencji kierunków działań i szczegółowych zadań.

Tabl. 7 Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Wysokie walory krajobrazowe i przyrodnicze gminy – częściowo objęte prawnymi formami ochrony (np. ustanowione obszary chronionego krajobrazu); • Duża liczba obiektów zabytkowych wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków, w tym obiekty architektury, zespoły zabudowy, zabytki techniki, zieleń komponowana - parki podworskie, historyczne cmentarze, zabytki archeologiczne; • Duża ilość zespołów dworsko – parkowych, pałacowo– parkowych i folwarcznych – zachowanych lub ich pozostałości; • Zachowane zabytki architektury i formy przestrzenne związane z majątkami ziemskimi determinujące charakter tradycyjnego krajobrazu kulturowego i przyrodniczo-kulturowego (folwarki, parki, zespoły dworsko-parkowe, aleje drzew); • Zachowana tradycyjna zabudowa kamienic miejskich oraz zespołów zabudowy – kolejowych, pofabrycznych; • Występowanie obiektów sakralnych i historycznych cmentarzy/pozostałości po cmentarzach w terenie stanowiących świadectwo nawarstwień wielokulturowych obszaru; • Dobry stan techniczny i stan zachowania obiektów sakralnych; • Częściowo zachowane układy przestrzenne wsi; • Zastosowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jako narzędzia ochrony krajobrazu (mpzp z zakazem zabudowy dla m. Bobięcino).	• Niewielka ilość obiektów wpisanych do rejestru zabytków (13 zabytków nieruchomych) w stosunku do obszary gminy – większość zabytków istotnych w skali lokalnej; • Degradacja obiektów zabytkowych - zabytki w rejestrze zagrożone utratą wartości ze względu na zły stan techniczny i prowadzone nieprawidłowo modernizacje, zwłaszcza budynki dworów; • Zły stan techniczny znacznej części obiektów zabytkowych (w tym w WEZ) – zwłaszcza zespołów dworsko-parkowych, folwarków, historycznych cmentarzy, obiektów związanych z produkcją rolną i zabytków poindustrialnych; • Brak środków finansowych na konserwację i rewaloryzację obiektów zabytkowych; • Brak środków finansowych na prowadzenie dokładnych badań archeologicznych, architektonicznych, konserwatorskich; • Zanikanie tradycyjnej sztuki budowlanej i form budowlanych oraz stosowania tradycyjnych materiałów; • Niekorzystne przekształcenia układów ruralistycznych i zespołów zabudowy poprzez przekształcenia historycznej tkanki oraz wprowadzanie nowej zabudowy bez poszanowania lokalnej tradycji, architektury i uwarunkowań historycznych; • Niewielka liczba obowiązujących mpzp.

Id: FD6EEDC9-039C-4C58-91F1-372602CC1E9A. Podpisany

SZANSE	ZAGROŻENIA
• Uwzględnienie problematyki ochrony dziedzictwa kulturowego w programach gminnych oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego; • Rosnąca rola samorządu poprzez włączenie ochrony zabytków w sferę rozwoju regionalnego i gminnego; • Możliwość wykorzystania zasobów dziedzictwa kulturowego w rozwoju turystyki i promocji gminy oraz regionu; • Możliwość otrzymania dotacji na finansowanie prac konserwatorskich i remontowych obiektów zabytkowych pochodzących z różnych źródeł – państwowych, samorządowych, wyznaniowych, prywatnych, środków UE i in.; • Pomysły na wykorzystanie obiektów i obszarów zabytkowych (np. parków podworskich) dla rozwoju i promocji poszczególnych miejscowości oraz poprawy jakości życia mieszkańców; • Wzrastające zainteresowanie właścicieli zabytków ich ochroną i prowadzeniem prac konserwatorskich; • Zwiększająca się współpraca pomiędzy właścicielami zabytków a samorządem oraz Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków; • Rozwój edukacji i podnoszenie poziomu świadomości oraz tożsamości kulturowej – wśród dzieci, młodzieży i lokalnej społeczności; • Promocja przykładów dobrej architektury; • Nowe techniki prezentacji i popularyzacji zasobów dziedzictwa kulturowego oraz ochrony zabytków, w tym szerokie wykorzystanie Internetu; • Rozwój infrastruktury informacji przestrzennej o zabytkach; • Pojawiające się nowe narzędzia ochrony dziedzictwa i krajobrazu kulturowego;	• Brak świadomości i wiedzy właścicieli i użytkowników obiektów zabytkowych o ich walorach i znaczeniu idei ochrony zabytków – bierna postawa powodująca degradację obiektów bądź samowolne działania przy zabytkach bez stosownych pozwoleń – prowadzenie prac projektowych, budowlanych, konserwatorskich niezgodnie ze sztuką (przekształcenia obiektów); • Postępująca degradacja tkanki zabytkowej jako efekt niewłaściwego użytkowania, dowolnego przekształcania, a także celowego niszczenia obiektów i zabytkowych zespołów; • Brak funkcji wielu obiektów zabytkowych (szczególnie na terenach dawnych folwarków, obiektów poprzemysłowych) – obiekty nieużytkowane, niszczejące - postępująca dekapitalizacja zabudowy; • Występowanie współwłasności oraz dokonywanie wtórnych podziałów i parcelacji obiektów i zespołów zabytkowych, w tym obiektów figurujących w rejestrze zabytków woj. pomorskiego; • Brak środków i narzędzi służących skutecznej ochronie i zabezpieczeniu zabytków oraz trudności w egzekwowaniu przepisów prawa; • Klęsk żywiołowe i zdarzenia losowe.

Źródło: opracowanie własne

7 Założenia programowe

7.1 Priorytety

Główne priorytety Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy Miastko sformułowano z uwzględnieniem celów wyszczególnionych w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz uwarunkowań wynikających z dokumentów krajowych, regionalnych i gminnych. Biorąc pod uwagę, iż niniejszy Program jest pierwszym tego typu dokumentem sporządzonym dla Gminy Miastko, horyzont czasowy określonych priorytetów odnosi się do perspektywy wieloletniej. Sformułowano następujące priorytety:

PRIORYTET I – REWALORYZACJA I WYKORZYSTANIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO JAKO ELEMENTU ROZWOJOWEGO GMINY

PRIORYTET II – BADANIE I DOKUMENTACJA ZASOBÓW DZIEDZICTWA KULTUROWEGO ORAZ PROMOCJA I EDUKACJA SŁUŻĄCE WZMOCNIENIU LOKALNEJ TOŻSAMOŚCI

PRIORYTET III – OCHRONA I ŚWIADOME KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU KULTUROWEGO ORAZ SKUTECZNE ZARZĄDZANIE ZASOBAMI

7.2 Kierunki działań i zadania

W celu osiągnięcia sformułowanych w Programie priorytetów wyznaczono długofalowe kierunki działań oraz wskazano szereg zadań służących realizacji przyjętych kierunków. Wyszczególnione przedsięwzięcia rozpoczną wieloletni proces ukierunkowany na ochronę zasobów kulturowych gminy i opiekę nad nimi. W tabeli 10 wyróżniono zadania priorytetowe, które rekomendowane są do realizacji w pierwszym etapie.

Tabl. 8 Kierunki działań i zadania wyznaczone w Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami dla Gminy Miastko na lata 2017 – 2020

Priorytet I: REWALORYZACJA I WYKORZYSTANIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO JAKO ELEMENTU ROZWOJOWEGO GMINY	
Kierunki działań	**Zadania**
Zahamowanie procesu degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania (konserwacja/renowacja/właściwa modernizacja)	• zapewnienie lub wskazanie właściwego doradztwa budowlano-konserwatorskiego i popularyzowanie dobrych realizacji o charakterze konserwatorskim (rewaloryzacje, remonty, rozwiązania projektowe w zabytkach i ich sąsiedztwie); • **propagowanie i promowanie tradycyjnych form budownictwa – opracowanie broszury informacyjnej;** • sukcesywne remonty zabytków będących własnością gminy; • **pogłębienie współpracy z właściwym dla terenu Gminy Miastko konserwatorem zabytków oraz zacieśnienie współpracy pomiędzy właścicielami zabytków a samorządem – m.in. pomoc administracyjna i prawna, pomoc przy wnioskach o ubieganie**

Id: FD6EEDC9-039C-4C58-91F1-372602CC1E9A. Podpisany

	się o dofinansowanie ze źródeł zewnętrznych; • **rozważenie możliwości zastosowania ulg w opłatach, np. w podatku od nieruchomości dla właścicieli obiektów zabytkowych w związku z realizowaniem przez nich działań remontowych o charakterze konserwatorskim, dotacje na prowadzenie remontów;** • cykliczne prowadzenie konkursów dotyczących najlepszych praktyk remontowych i porządkujących obiektów i obszarów zabytkowych.
Rewaloryzacja i rehabilitacja historycznych zespołów zieleni	• **rewaloryzacja historycznych parków w zespołach dworsko-parkowych – przywrócenie parkom w miejscowościach gminy ich tożsamości regionalnej, wartości społecznych, przyrodniczych i przestrzennych przy zachowaniu funkcji parkowej i historycznych granic obiektu, układu przestrzennego, zieleni, małej architektury;** • rehabilitacja terenów historycznych cmentarzy – ich uczytelnienie, uporządkowanie oraz oznakowanie;
Rewaloryzacja i adaptacja obiektów i obszarów zabytkowych na cele społeczno - gospodarcze	• **adaptacja budynków dworców w m. Kawcze i Słosinko na cele publiczne, np. świetlicy wiejskiej;** • **rewaloryzacja obiektów w ramach zespołów dworsko/pałacowo – parkowych, folwarcznych np. jako gminnych inkubatorów przedsiębiorczości/wiejskich centrów przedsiębiorczości, na cele usługowe (np. usług społecznych, usług pomocy i integracji społecznej, rehabilitacji);** • przeprowadzenie analiz sposobu użytkowania niektórych obiektów i podjęcie próby znalezienia właściwej funkcji, np. dla obiektów poprzemysłowych, pofolwarcznych, nieużytkowanych dworów – promocja obiektów, poszukiwanie dla nich potencjalnych inwestorów.
Zachowanie dziedzictwa kulturowego gminy służące budowaniu atrakcyjnej oferty kulturalnej i turystycznej	• **adaptacja budynku dworca w Miastku na cele izby muzealnej – tkactwa i ziemi miasteckiej;** • **odtworzenie starych elektrowni wodnych na rzece Studnica – restauracja obiektów i instalacji, odbudowa obiektów – wykorzystanie do celów edukacyjnych i turystycznych;** • **wykorzystanie walorów krajobrazowych i przyrodniczych oraz tradycji wielokulturowej obszaru gminy - stworzenie kompleksowego produktu turystycznego – np. szlaku przyrodniczo – kulturowego z adaptacją obiektów zabytkowych na funkcje związane z obsługą turystyki, funkcje kulturalne;** • wspieranie rozwoju gospodarstw agroturystycznych w zabytkowych obiektach wykorzystujących tradycje regionu.
Priorytet II: BADANIE I DOKUMENTACJA ZASOBÓW DZIEDZICTWA KULTUROWEGO ORAZ PROMOCJA I EDUKACJA SŁUŻĄCE WZMOCNIENIU LOKALNEJ TOŻSAMOŚCI	
Kierunki działań	**Zadania**
Szeroki dostęp do informacji o dziedzictwie kulturowym gminy	• **stworzenie elektronicznej bazy danych o zabytkach Gminy Miastko, w oparciu o Gminną Ewidencję Zabytków i**

	udostępnienie na stronach internetowych gminy; • w przypadku opracowania Systemu Informacji Przestrzennej gminy – włączenie tematyki zabytków do systemu; • opracowanie i popularyzacja „Mapy zabytków Gminy Miastko" przedstawiającej w atrakcyjny sposób lokalizację poszczególnych obiektów i obszarów zabytkowych oraz przebieg ścieżek i szlaków turystycznych, w tym szlaków przyrodniczo-kulturowych– promocja dziedzictwa kulturowego gminy; • **kampania informacyjna dla właścicieli obiektów zabytkowych – informacja o ujęciu obiektu lub obszaru w GEZ oraz wskazanie walorów kulturowych zabytków i elementów podlegających ochronie –rekomendacje konserwatorskie dotyczące renowacji/modernizacji, np. w formie broszury informacyjnej;**
Badanie i dokumentacja zasobów dziedzictwa kulturowego	• **monitorowanie stanu obiektów zabytkowych – rejestrowanie fotograficzne stanu zabytków – co 2 lata;** • **inwentaryzacja i dokumentacja terenów historycznych założeń parkowych – analiza stanu zachowania, opracowanie planu i zakresu działań porządkujących, stworzenie planów zagospodarowania parków (wyposażenie w elementy małej architektury, zieleń, ciągi komunikacyjne itp.);**
Edukacja i popularyzacja wiedzy o regionalnym dziedzictwie kulturowym	• **opracowanie folderów i wspieranie wydawnictw poświęconych problematyce dziedzictwa kulturowego gminy, np. foldery tematyczne (np. założenia dworsko-parkowe), dziedzictwo archeologiczne, wielokulturowe dziedzictwo gminy itp.;** • **opracowanie przedszkolnych i szkolnych programów edukacyjnych;** • wzmocnienie współpracy placówek oświatowych i instytucji kultury oraz organizacji propagujących kulturę gminy/regionu – organizowanie lekcji terenowych, spotkań w instytucjach kultury, itp.; • organizowanie konkursów i wystaw (szkolnych, sołeckich, gminnych) – plastycznych, fotograficznych, historycznych – poświęconych tematyce dziedzictwa kulturowego gminy;
Promocja i popularyzacja dziedzictwa kulturowego	• **przegląd istniejącego systemu oznakowania zabytków i jego uzupełnienie, np. tablice, plansze, mapy, itp. – uwzględnienie GEZ;** • **powiązanie szlaków turystycznych (pieszych, rowerowych, wodnych) z dziedzictwem kulturowym gminy – odpowiednie oznakowanie, mapy i foldery promocyjne;**
Priorytet III: OCHRONA I ŚWIADOME KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU KULTUROWEGO ORAZ SKUTECZNE ZARZĄDZANIE ZASOBAMI	
Kierunki działań	**Zadania**
Zintegrowana ochrona dziedzictwa kulturowego i środowiska przyrodniczego	• **sukcesywne opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miejscowości – ochrona ładu przestrzennego, ochrona obiektów i obszarów zabytkowych,**

	• uwzględnienie rekomendacji z projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dotyczących ochrony wartościowych układów przestrzennych – układu urbanistycznego miasta, układów ruralistycznych, zespołów przestrzennych (np. założeń dworsko – parkowych, folwarków) – ochrona wartościowych elementów krajobrazu kulturowego, dobra kontynuacja krajobrazowa struktur osadniczych; • ochrona otoczenia i ekspozycji wartościowych układów przestrzennych, panoram, przedpoli widokowych w opracowywanych dokumentach planistycznych; • ochrona krajobrazu – ograniczenie rozpraszania zabudowy – miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego z zakazem zabudowy; • opracowywanie planów odnowy sołectw uwzględniających zadania służące ochronie zasobów i krajobrazu kulturowego;
Świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego i zarządzanie zasobami	• **ustalenie dopuszczalnej formy i zasad umieszczania szyldów reklamowych na obiektach zabytkowych w formie uchwały Rady Miejskiej – ochrona ładu przestrzennego i ekspozycji obiektów zabytkowych (istotne zwłaszcza na obszarze miasta);** • **rewitalizacja obszaru zdegradowanego w Miastku obejmującego częściowo historyczny układ urbanistyczny miasta;** • likwidacja obiektów dysharmonijnych i zakłócających ekspozycję krajobrazową wartościowych obiektów i zespołów zabytkowych;

Źródło: opracowanie własne

Niniejszy Gminny Program Opieki nad Zabytkami jest pierwszym tego typu dokumentem opracowanym dla Gminy Miastko. W związku z powyższym wyszczególnione zadania nie zostały ujęte w ścisły harmonogram czasowy, stanowią natomiast długofalową politykę Gminy Miastko w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami oraz zachowania dziedzictwa kulturowego gminy. Przyjęto założenie, że ich realizacja następować będzie sukcesywnie, w miarę możliwości finansowych i organizacyjnych gminy, a po czteroletnim okresie obowiązywania jego założenia będą kontynuowane i uzupełniane w kolejnych edycjach Gminnego Programu.

Wyróżniono natomiast zadania priorytetowe rekomendowane do wdrożenia w pierwszej kolejności, przy czym część z nich ma charakter ogólny. Zadania te winny zostać uszczegółowione o konkretne inwestycje/przedsięwzięcia odnoszące się do priorytetów rozwojowych i realnych zamierzeń gminy w tym zakresie. Dla konkretnych inwestycji należy wówczas określić harmonogram czasowy i kosztowy wraz z opisem spodziewanych rezultatów.

Podsumowując, biorąc pod uwagę zdiagnozowane problemy oraz zagrożenia związane z ochroną i zachowaniem dziedzictwa kulturowego najpilniejsze wydają się przedsięwzięcia zmierzające do zahamowania procesu degradacji obiektów zabytkowych i poprawy ich stanu technicznego, a także działania edukacyjne i promocyjne zwiększające świadomość właścicieli i użytkowników zabytków oraz lokalnej społeczności. Istotnym jest upowszechnienie wiedzy dotyczącej zasobów dziedzictwa kulturowego – Gminnej Ewidencji Zabytków. Z punktu widzenia rozwoju społeczno – gospodarczego gminy ważne są działania

ukierunkowane na wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego w rozwoju turystyki, tworzeniu produktu regionalnego oraz poprawie jakości życia mieszkańców.

8 Instrumentarium realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami

Realizacja Gminnego Programu odbywać się będzie poprzez wskazane zadania gminy na rzecz osiągnięcia ustalonych priorytetów. Zakłada się oddziaływanie samorządu na różne podmioty zaangażowane w ochronę zasobów dziedzictwa kulturowego i współpracę z nimi, w tym także z lokalną społecznością. Zadania wyszczególnione w Programie wykonywane będą za pomocą następujących instrumentów:

- **INSTRUMENTY PRAWNE** – wynikające z przepisów ustawowych, przede wszystkim uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, inne uchwały Rady Miejskiej (np. ulgi dla właścicieli obiektów zabytkowych), wykonywanie decyzji administracyjnych, np. wojewódzkiego konserwatora zabytków;
- **INSTRUMENTY FINANSOWE** – dotacje, subwencje, dofinansowania, nagrody i zachęty finansowe dla właścicieli zabytków; wykorzystanie finansowania ze źródeł zewnętrznych – z programów unijnych, krajowych, regionalnych; finansowanie prac konserwatorskich, remontowych, porządkujących przy obiektach i obszarach zabytkowych we własności gminnej;
- **INSTRUMENTY KOORDYNACJI** – realizacja projektów i programów uwzględniających problematykę ochrony dziedzictwa kulturowego na szczeblu wojewódzkim, w dokumentach i programach strategicznych gminy, w planach odnowy sołectw (po ich sporządzeniu) itp.; współpraca w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami, promocji dziedzictwa kulturowego gminy z instytucjami kultury, organizacjami wyznaniowymi, placówkami oświatowymi itp.; współpraca z wojewódzkim konserwatorem zabytków; opracowanie studiów, analiz, koncepcji zagospodarowania, np. obszarów historycznych założeń parkowych;
- **INSTRUMENTY SPOŁECZNE** – działania edukacyjne, promocyjne – wzmacnianie świadomości społecznej dot. ochrony zabytków, budowanie tożsamości kulturowej mieszkańców; współdziałanie z organizacjami społecznymi; wykorzystanie różnych środków przekazu, w tym możliwości Internetu;
- **INSTRUMENTY KONTROLNE** - utworzenie elektronicznej bazy danych obiektów zabytkowych w gminie; monitoring stanu zachowania dziedzictwa kulturowego, okresowa aktualizacja GEZ.

9 Zasady oceny realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami

Monitoring realizacji Gminnego Programu polegać będzie na przyglądaniu się zmianom jakie nastąpią w wyniku wdrażania jego głównych założeń oraz realizacji poszczególnych zadań.

W procesie monitoringu gromadzone i analizowane będą dane i informacje, a następnie sporządzane stosowne raporty. Ewaluacja realizacji przedsięwzięć oraz osiągniętych efektów umożliwi identyfikację ewentualnych problemów napotkanych w trakcie prowadzenia działań, zebranie wszelkich uwag i pomysłów zgłaszanych przez podmioty uczestniczące w poszczególnych zadaniach. Umożliwi to sprawne i skuteczne wdrażanie Gminnego Programu oraz będzie przydatne przy opracowywaniu aktualizacji Programu.

Na podstawie uzyskanych informacji, zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Burmistrz sporządzi dwuletnie sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu. Zadanie to realizowane będzie poprzez powołaną lub wskazaną jednostkę organizacyjną urzędu bądź wydelegowaną do tego zadania konkretną osobę, koordynującą realizację Programu. Sprawozdanie to, po uprzednim uzyskaniu pozytywnej opinii Burmistrza, zostanie przedłożone Radzie Miejskiej, a następnie przekazane właściwemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków. Raport ten stanowić będzie podstawę do wprowadzenia ewentualnych zmian w celu osiągnięcia zamierzonych efektów oraz usprawnienia procesu wdrażania Gminnego Programu.

Przykładowe kryteria, które mogą być zastosowane do oceny realizacji zadań Gminnego Programu:

W ramach **Priorytetu I: Rewaloryzacja i wykorzystanie dziedzictwa kulturowego jako elementu rozwojowego gminy**:

- Poziom wydatków budżetu gminy na ochronę i opiekę nad zabytkami;
- Wartość finansowa wykonanych prac remontowo – konserwatorskich przy zabytkach oraz liczba obiektów poddanych ww. pracom;
- Liczba podjętych remontów obiektów zabytkowych;
- Liczba historycznych parków i cmentarzy poddanych rewaloryzacji, rehabilitacji;
- Liczba obiektów zabytkowych poddanych rewaloryzacji i/lub adaptacji na nowe funkcje;
- inne…

W ramach **Priorytetu II: Badanie i dokumentacja zasobów dziedzictwa kulturowego oraz promocja i edukacja służące wzmocnieniu lokalnej tożsamości:**

- Potwierdzenie udostępnienia elektronicznej bazy danych dotyczącej zasobów dziedzictwa kulturowego wraz z oceną sprawności jej działania;
- Liczba właścicieli obiektów zabytkowych objętych kampanią informacyjną walorów kulturowych obiektów oraz rekomendacji konserwatorskich;
- Liczba zrealizowanych konkursów, wystaw, działań edukacyjnych na terenie gminy dotyczących problematyki ochrony dziedzictwa i krajobrazu kulturowego oraz liczba uczestników tych wydarzeń;
- Liczba opracowanych i wydanych wydawnictw uwzględniających problematykę ochrony i opieki nad zabytkami – ulotek, folderów, broszur, map itp.);
- Potwierdzenie opracowania przedszkolnych i szkolnych programów edukacyjnych;
- Liczba i efekt kontroli obiektów objętych ochroną konserwatorską poddanych monitoringowi stanu utrzymania i użytkowania;

- Liczba utworzonych szlaków turystycznych wykorzystujących dziedzictwo kulturowe wraz z oceną ich oznakowania;
- Liczba wykonanych analiz i studiów dokumentujących tereny historycznych założeń parkowych;
- inne...

W ramach Priorytetu III: Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego oraz skuteczne zarządzanie zasobami:

- Liczba opracowanych/uchwalonych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zawierających zapisy chroniące zasoby dziedzictwa kulturowego;
- Liczba opracowanych planów odnowy sołectw;
- Liczba obiektów w GEZ, wobec których wdrożono zasady umieszczania szyldów reklamowych zgodnie z podjętą uchwałą;
- inne...

10 Źródła finansowania Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami

Program finansowany może być ze środków budżetowych: samorządu, powiatu, województwa, państwa, środków UE i funduszy prywatnych. Są to:

- środki własne budżetu gminy;
- dotacje podmiotowe dla instytucji, których organizatorem jest samorząd gminy;
- dotacje z budżetu powiatu na prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków;
- środki znajdujące się w gestii wojewódzkiego konserwatora zabytków;
- dotacje samorządu województwa dla jednostek samorządu terytorialnego innych szczebli na realizację zadań z zakresu kultury i sztuki;
- dotacje, granty, nagrody samorządu województwa dla podmiotów nie zaliczanych do sektora finansów publicznych;
- dochody własne instytucji kultury, organizacji społecznych, pozarządowych;
- kredyty bankowe zaciągane przez gminę na realizację określonych celów i inwestycji;
- zyski z działalności statutowej i gospodarczej;
- odsetki z kont i rachunków bankowych;
- składki i zbiórki publiczne i finansowe ze środków ludności;
- dotacje i fundusze celowe rządowych i pozarządowych programów pomocowych;
- środki w ramach Programów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego: „Dziedzictwo kulturowe", „Promesa Ministra Kultury";

- fundusze krajowe i zagraniczne Unii Europejskiej;
- inne środki przewidziane prawem.

Ze środków budżetowych istotne znaczenie mają:

- środki Generalnego Konserwatora Zabytków;
- środki Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;
- środki Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego – Promesa Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego;
- środki Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji – dotacje z Funduszu Kościelnego na remonty i konserwację obiektów sakralnych o wartości zabytkowej;
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020;
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego 2014 – 2020 i programy sektorowe.

11 Realizacja i finansowanie przez gminę zadań z zakresu ochrony zabytków

Program wdrażany będzie przez Burmistrza Miastka, a jego zadania realizowane będą poprzez powołaną lub wskazaną jednostkę organizacyjną urzędu bądź wydelegowaną do tego zadania konkretną osobę odpowiedzialną za cały proces – Koordynatora Projektu.

Wdrażanie Gminnego Projektu odbywać się będzie przy współpracy poszczególnych Wydziałów Urzędu Miejskiego, jednostek budżetowych gminy, Urzędu Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków Delegatura w Słupsku, właścicieli obiektów zabytkowych, organizacji pozarządowych, osób fizycznych i prawnych.

Do zadań Jednostki/Koordynatora Gminnego Projektu należy:

- Opracowanie szczegółowego harmonogramu czasowego, kosztowego dla konkretnych przedsięwzięć w ramach zadania;
- Przepływ informacji pomiędzy jednostkami odpowiedzialnymi za realizację zadań;
- Organizacja forum współpracy – wymiany informacji i doświadczeń;
- Określenie zasad prowadzenia monitoringu wdrażania poszczególnych zadań;
- Zgromadzenie niezbędnych danych do monitoringu;
- Dokonanie ewaluacji stopnia realizacji zadań służących określonym priorytetom programu i określenie szczegółowych kryteriów oceny realizacji po czteroletnim okresie wdrażania oraz sporządzenie sprawozdania po 2 latach.

Rada Miejska w drodze uchwały może określić coroczną wysokość wydatków na ochronę środowiska kulturowego, w tym na realizację Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami.

Wydatki na realizację zadań o charakterze inwestycyjnym, w tym:

- zadania inwestycyjne związane z ochroną zabytków stanowiących własność gminną (np. prace remontowe, konserwatorskie, związane z konserwacją, pielęgnacją, porządkowaniem zieleni zabytkowej);
- zadania inwestycyjne wprowadzone do Gminnego Programu przyjętymi uchwałami Rady Miejskiej (np. programami ochrony środowiska, gospodarki komunalnej itp.).

należy wprowadzić do rocznych i wieloletnich planów inwestycyjnych gminy.

Z budżetu gminy finansowane powinny być ponadto zadania nieinwestycyjne, takie jak: prace studialne, dokumentacyjne, badawcze, konkursy, wystawy, działania promocyjne, edukacyjne, itp.

Zasady i wysokości przyznawanych dotacji dla obiektów wpisanych do rejestru zabytków określa **Uchwała nr 11/V/2008 Rady Miejskiej w Miastku z dnia 14 marca 2008r. w sprawie udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków**. Zasadnym byłoby objęcie systemem dotacji także obiektów figurujących w Gminnej Ewidencji Zabytków oraz wskazanych do ochrony ustaleniami planów miejscowych.

Wskazanym byłoby ponadto opracowanie zasad dofinansowania i zabezpieczenie środków w budżecie gminy na zadania z zakresu ochrony i opieki nad zabytkami realizowane przez podmioty prowadzące działalność kulturalną, np. bibliotekę, stowarzyszenia, organizacje, izby muzealne itp.

12 Podsumowanie i rekomendacje

- Niniejszy Gminny Program Opieki nad Zabytkami stanowi pierwsze tego typu opracowanie dla Gminy Miastko, a jego założenia ujęte są w perspektywie wieloletniej;
- Poszczególne zadania wdrażane będą sukcesywnie w miarę możliwości finansowych i organizacyjnych gminy;
- Rekomenduje się wybór zadań priorytetowych wskazanych do realizacji w pierwszym okresie funkcjonowania Programu; Zadania te wymagać będą uszczegółowienia i sprecyzowania przedsięwzięć, a następnie ustalenia ramowego harmonogramu czasowego i kosztowego wraz z określeniem spodziewanych rezultatów;
- Elementem niezbędnym dla skutecznego wdrażania założeń Gminnego Programu jest powołanie jednostki/osoby pełniącej rolę Koordynatora Programu odpowiedzialnego m.in. za prowadzenie procesu, koordynację podmiotów zaangażowanych w realizację zadań, a także monitoring i ewaluację;
- W budżecie gminy należy ustalić wysokość środków finansowych przeznaczonych na ochronę i opiekę nad zabytkami, a poszczególne zadania należy uwzględnić w wieloletnim planie finansowym gminy;
- Po 2 latach funkcjonowania Programu należy, zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, sporządzić sprawozdanie z jego realizacji;
- Po zakończeniu czteroletniego okresu, dla którego sporządzono Gminny Program zaleca się przeprowadzenie jego weryfikacji, aktualizacji zgodnie z aktualnym

zapotrzebowaniem i polityką gminy – w celu osiągnięcia długofalowych rezultatów ujętych w ramach Priorytetów rekomenduje się kontynuację głównych założeń Programu w jego kolejnych edycjach;

Spis tabel

*Tabl. 1 Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków woj. pomorskiego.*23

Tabl. 2 Wykaz zabytków ruchomych – dzieł sztuki sakralnej w Gminie Miastko.....24

Tabl. 3 Wykaz stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków archeologicznych woj. pomorskiego.....26

Tabl. 4 *Wykaz obiektów i obszarów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Miastko – obszar miasta*.....27

Tabl. 5 Wykaz obiektów i obszarów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Miastko – obszar wiejski.....30

Tabl. 6 Wykaz cmentarzy wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków.....39

Tabl. 7 Analiza SWOT.....47

Tabl. 8 Kierunki działań i zadania wyznaczone w Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami dla Gminy Miastko na lata 2017 – 2020.....49

UZASADNIENIE

do Uchwały Nr XLV/402/2017 Rady Miejskiej w Miastku z dnia 24 listopada 2017r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy Miastko na lata 2017 – 2020.

1. Wyjaśnienie celu i przewidywanych skutków podjęcia uchwały;

Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami zostały ustawowo włączone do katalogu zadań samorządów terytorialnych. Art. 7 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1875) stanowi, że zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne gminy obejmują sprawy ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Celem programu jest rozpoznanie stanu zachowania dziedzictwa kulturowego gminy, zahamowanie degradacji substancji zabytkowej i zachowanie wartościowych zasobów dziedzictwa kulturowego oraz kształtowanie atrakcyjnego wizerunku gminy.

2. Przedstawienie aktualnego stanu faktycznego i prawnego w dziedzinie, której ma dotyczyć uchwała;

Na podstawie art. 87 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1446 ze zm.) wynika obowiązek sporządzenia przez Burmistrza Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami. Program ten sporządza się na okres 4 lat. Obecnie gmina nie posiada Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami.

Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Miastko na lata 2017 – 2020 został sporządzony w okresie od września 2016r. do grudnia 2016r. Program uzyskał również wymaganą prawem pozytywną opinię Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i podlega przyjęciu przez Radę Miejską w Miastku.

Podstawę do sporządzenia niniejszego dokumentu stanowi Gminna Ewidencja Zabytków, która została przyjęta zarządzeniem 523/VII/2017 z dnia 25 października 2017r. Dopiero po przyjęciu ewidencji, możliwe jest przyjęcie Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami.

Tym samym, w okresie od sporządzenia Programu (grudzień 2016r.), zostały uchwalone następujące dokumenty:

- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego 2030 przyjęty uchwałą Nr 318/XXXX/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 grudnia 2016 r. wszedł w życie z dniem 1.03.2017 r.
- Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Miastko uchwalony przez Radę Miejską w Miastku uchwałą Nr XXXV/305/2017 z dnia 17 marca 2017r.

3. Wskazanie różnic między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym.

Uchwalenie programu wypełnia wymóg ustawowy, jednocześnie pozwala zebrać w jednym dokumencie informacje dotyczące aktualnego stanu ochrony zabytków i zamierzeń Gminy Miastko w tym zakresie w najbliższych latach, co umożliwi monitorowanie podejmowanych działań w dziedzinie opieki nad zabytkami oraz ocenę postępów w zakresie szeroko pojętej opieki nad zabytkami.

Określenie w programie działań zmierzających do zachowania i poprawy stanu dziedzictwa kulturowego Gminy Miastko przyczyni się do podniesienia świadomości tożsamości kulturowej

wśród mieszkańców, poprawy jakości życia oraz wzrostu atrakcyjności turystycznej gminy i jej promocji w regionie.

4. Wskazanie źródła finansowania, jeżeli projektowana uchwała pociąga za sobą obciążenia budżetu Gminy.

Podjęcie uchwały nie wywołuje bezpośrednich skutków finansowych dla budżetu gminy, w związku z czym nie określa się źródeł finansowania. Konkretne działania w kolejnych latach będą się odbywały w oparciu o corocznie uchwalany budżet gminy. Finansowanie działań zawartych w gminnym programie opieki nad zabytkami może być realizowane ponadto przy wsparciu ze środków zewnętrznych, m.in. funduszy krajowych, dotacji, środków Unii Europejskiej.